A°. 1844. N°. 26.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Donderdag den 29 Februarij.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

'S GRAVENHAGE den 27 februarij.

In de avondzitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, gisteren gehouden, bestrijdt de heer *Luzac* het ontwerp uit een drieledig oogpunt, als: 1°, ter zake van algemeene consideratien, nopens eene Grondwetherziening; 2°, uit hoofde van bezwaren tegen het ontwerp in het algemeen, en 3°, wegens bedenkingen op de onderscheiden onderdeelen daarvan.

Nopens het eerste punt, beantwoordt de spreker de inlichtingen, deswege door Z. Exc. den Minister van Finantien *ad interim* bij eene vroegere gelegenheid gegeven. Hij zegt dat het geenszins zijne bedoeling is geweest de Regering ten deze eenige concessien te hebben willen afdwingen, maar veeleer hare gezindheid nopens dit onderwerp te leeren kennen. Hij herhaalt dat het al meer en meer een nationale wensch wordt om tot deze herziening over te gaan, zonder hetwelk de buitengewone lasten onvoldoende zullen zijn, en de jaarlijksche te korten zich zullen vernieuwen. Hij betoogt dat het antwoord van Z. Exc. ten deze niet op de gewone minzame wijze is gegeven, maar men hem voor zijne weigerende stem verantwoordelijk heeft gelieven te stellen. Ten betooge van het doeltreffende eener Oppositie in iedere Wetgevende Kamer, beroept hij zich op Frankrijk en Engeland, en op de onderscheiding, waarmede men aldaar den leider der Oppositie bejegent. Wat de herziening der Grondwet betreft, zonder deze zal onze ongelukkige stand van zaken blijven bestendigd, de Regering eene ongehoorde ruimte van geld in handen hebben, en in dien stand van zaken is het niet waarschijnlijk dat zij aan eene herziening zal denken, welke niet in haren geest schijnt te liggen. In 1831 heeft de Regering eene Grondwetherziening toegezegd; wat is daarvan in 1840 gekomen? En wat kan er nu van verwacht worden, te meer daar de aanbieding van zoo vele ontwerpen van wet is toegezegd, en de Kamer, na zoo vele inspanningen, eenige verpoozing zal wenschen. Indien de Regering geene buitengewone maatregelen voorstelt, heeft de ondervinding den spreker geleerd, dat hij van de aanneming der begrooting zeker is. Daardoor zal de Kamer hare tegenwoordige wijze van beraadslagen blijven behouden, verpligt zijn 58 redevoeringen aan te hooren. Daardoor zal de Natie verstoken blijven van een beter wetstelsel, van eene ontbindbare Kamer, van eene goede regtspraak, van eene behoorlijke zeemagt, en de Koning en de Minister van Kolonien zullen alleen de Indische begrooting kunnen blijven regelen.

Na het ongegronde in de klagten van hen te hebben wederlegd, die zich over het drukkende der grondbelasting beklagen, als mede het beweren van hen, die voorgeven dat een deel der Natie niets met de gemaakte schulden te maken zou hebben, zeide de spreker nopens het tweede punt, dat de aangevraagde sommen niet zijn benoodigd. Tot aflossing der schuld aan de Handel-Maatschappij zou een deel der Belgische rente kunnen worden aangewend. Het is daarenboven twijfelachtig of de regeling der finantien tot het jaar 1850 met de Grondwet is overeen te brengen.

Aangaande het derde punt, de bezwaren tegen de onderdeelen de wet, betwijfelt hij of de leening zal worden vol geschreven; hij ziet in de kapitalisatie der inkomsten de grootste moeijelijkheden te gemoet. De commissien zullen zich in de grootste moeijelijkheden bevinden, en hij vreest dat zich verschillende jurisprudentien zullen vormen. Daarenboven berust de wet op geen vasten grondslag hoegenaamd; het daarvoor uitgetrokken cijfer is onzeker en eigendunkelijk. Hij keurt ten hoogste af, dat ook de pieuse gestichten zullen worden getroffen. Dit alleen reeds maakt de wet impopulair en levert voldoende reden tot afstemming. De bepaling welke hen, die niet verkiezen deel te nemen aan de commissien, met ontzegging van hunne ambten voor het tegenwoordige en het vervolg bedreigt, is ten hoogste willekeurig en strijdig met alle beginselen van regt en billijkheid. De redenaar ziet, al verder, de gevaren niet in, welke uit eene verwerping, maar wel die welke uit eene aanneming der wet kunnen ontstaan. Hoe vele schrandere hoofden in ons Vaderland zijn met finantiële plannen voor den dag gekomen. Zonder die allen te willen beoordeelen, strekt hem de vaderlandsliefde en kunde van sommigen tot waarborg, dat eenige dier plannen wel eene overweging verdienen. Het is dus ondenkbaar, dat er slechts één plan zou kunnen bestaan, waardoor alleen het schip van Staat zou kunnen behouden blijven.

Ten slotte herinnert de spreker, dat van 1830 af door de Oppositie, bij gelegenheid der beraadslagingen over de oorlogskosten, aan de Kamer steeds is voor oogen gehouden, dat het volhardings-stelsel tot onheil van het Vaderland strekte; dat echter dit beweren geen ingang heeft kunnen vinden vóór en aleer het Vaderland in de grootste finantiële moeijelijkheden is gewikkeld; dat de afstemming der leening van 56 millioen in 1839 tot de blootlegging van onze finantien en de afschaffing van het Amortisatie-Sijndicaat heeft gestrekt; dat de afstemming der conversie-wet mede tot het geven van meerdere inlichtingen omtrent het finantiewezen heeft geleid; dat ook de afstemming van deze wet niet die ellende zal ten gevolge hebben als door sommigen voorspeld is. Na vele bezwaren en bedenkingen, tegen de wet gemaakt, te hebben overwogen, verklaart de spreker ten slotte, dat hij het nimmer voor zijne committenten zou kunnen verantwoorden, indien hij vóór de wet zou stemmen.

De heeren *Menso*, *Scheers van Harencarspel*, *Nederburgh* en *Repelaer* beschouwen den maatregel als gebiedend gevorderd voor de instandhouding van Neêrlands eer en goeden naam, en tot voorbereiding van goede vruchten voor zijn finantiewezen. Al kwam er van de belasting wat minder in, dan men verwachtte, zeide de heer *Scheers van Harencarspel*, dan nog zou de conversie mogelijk zijn, zouden de achterstand en te korten aangezuiverd kunnen worden. Het is meer dan tijd, de spanning der gemoederen, nopens 's Lands geldmiddelen, te doen ophouden, het vertrouwen daarop algemeen te bevestigen. Daarom zijn van de verwerping de schromelijkste gevolgen te verwachten. Ook zij hopen op de vaderlandsliefde, en den burgerzin van Neêrlands ingezetenen, tot afkeering van de heffing. Moeijelijkheden mogen aan de uitvoering dezer voordragt verbonden zijn, maar men behoort zich aan de wet te onderwerpen; dit is de ware, ordelijke vrijheid. Alle verder uitstel zou den staat van zaken verslimmeren.

'S GRAVENHAGE den 27 februarij.

In de zitting van heden zijn ingekomen twee adressen, als: van *C. van der Tuuk*, te Haarlem, houdende finantiële beschouwingen, en een ander uit Overijssel, waarin handhaving der vrijheid van godsdienst wordt gevraagd. — Verzending naar de Commissie.

Is ontvangen eene brochure: *Betoog over de noodzakelijkheid van eene herziening der Grondwet*, door den heer mr. *van Hees van Berkel*. — Plaatsing in de boekerij.

De Commissie tot de verzoekschriften brengt, bij monde van den heer *Uytwerff Sterling*, verslag uit op onderscheiden adressen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de belastingwet.

De heer *van Goltstein* herhaalt hetgene hij bij de beraadslagingen over de wet tot regeling van den achterstand gezegd heeft: geene finantiële, zonder staatkundige hervorming. De redenen, welke tot de tegenwoordige verwikkelingen hebben geleid, zijn openbaar. De Vertegenwoordiging was op een verkeerden grondslag gevestigd: haar was de noodige kracht ontzegd, om over 's Lands belangen te waken; een deel der uitgaven werd haar onttrokken. Daaruit ontstond de verwikkeling en verwarring onzer finantien. Verlangt men nu waarborgen, dat de terugkeer van zoodanige handelingen niet mogelijk zij, dan moet de Staatsregeling herzien worden. Er is behoefte aan de vorming van een Ministerie, aan een vrijwillig kiesstelsel. Door het achterblijven hiervan wordt ons sociaal verdrag krachteloos gemaakt; het wordt een voorwerp van beschimping en verguizing. Voorzeker is daartoe ook een eerste stap de regeling der finantien. Maar daarbij moet geen gehoor worden gegeven aan de inblazingen der wanhoop; daarbij moet men de ware gesteldheid onzer finantien op het oog houden, en die hulpmiddelen aanwenden, welke in ons bereik liggen. Gaat men van deze redenering uit, dan komt het den redenaar voor, dat die gesteldheid niet zoo hopeloos is als men voorgeeft. Wil men middelen tot redding, men verbetere de bestaande belastingen. Reeds vroeger heeft de spreker aangetoond, dat een enkel middel millioenen schats zou opleveren. Men wachte zich over te slaan tot uitersten, waardoor de redding onmogelijk wordt. De spreker herhaalt het, de finantiële hervorming moet met eene staatkundige gepaard gaan, ten einde de toekomst voor altijd te verzekeren. In die overtuiging heeft hij eene poging gedaan, ten einde de vorige ontwerpen af te doen wijzen. Hij wenschte daardoor de Regering te behoeden voor eene volkomen nederlaag, welke, naar zijne meening, onvermijdelijk was, hare kracht zou ontzenuwen en ten einde de tegenwoordige beraadslagingen te vermijden. De Kamer heeft echter anders gewild: zij heeft voorloopig de beraadslagingen gesloten, en bepaald, dat men thans zal overgaan tot die over de buitengewone belasting zelve. De redenaar betreurt dit, te meer, omdat daardoor de geregelde orde van beraadslagen is gestoord. Eerst had moeten worden uitgemaakt, of er noodzakelijkheid bestaat, om tot eene aflossing aan de Handel-Maatschappij over te gaan. Het is een algemeene regel, dat eerst de uitgaven moeten worden bepaald, en vervolgens de middelen tot dekking. — Doch de redenaar eerbiedigt het besluit der Kamer, en zal tot de beoordeeling der voordragt zelve overgaan.

Daarbij komt, in de eerste plaats, in aanmerking de vraag, of zoo vele aangevraagde uitgaven noodzakelijk zijn. Wanneer men den staat van berekeningen, door de Regering aangeboden, inziet, dan ontwaart men, dat niet alleen uitgaven van verschillende achterstanden aangevraagd worden, maar dat daarenboven in de te korten over vijf volgende jaren wordt te gemoet gekomen. Te dien aanzien verliest men de lessen der voorzigtigheid uit het oog, en wordt de Grondwet niet geëerbiedigd. De voorzigtigheid raadt aan, om geene meerdere uitgaven te doen, dan volstrekt noodzakelijk zijn, en zich dien tijd van vijf jaren ten nutte te maken, ten einde besparingen en verbetering in de opbrengst der belastingen te erlangen. Door de voordragt schijnt men als het ware stil te willen staan op den weg der hervorming. Doch ook de Grondwet verbiedt de uitgaven over zoo vele jaren vast te stellen. Zij schrijft voor, dat die telkens met de middelen voor twee jaren zullen worden bepaald. De redenaar vraagt: welke is de voorgestelde belasting? De wet zegt, het is eene heffing op de bezittingen, doch dit is logentaal: het is geene belasting op de bezittingen alleen, het is er ook eene op het inkomen, en op veronderstelde bezittingen. Hij die *f* 600 inkomen heeft, wordt verondersteld *f* 3000 te bezitten, en uit dit oogpunt wordt hij belast. De redenaar bewondert het vindingrijk vernuft van den wetgever, doch betreurt het noodlottige van den belastingschuldige. De belasting zal op de vermogenden in den Lande drukken, zegt men. Maar ook hierin spreekt de wet geene waarheid. De belasting zal op de minvermogenden en op den middelstand bijzonder drukken. Hij, die een inkomen van *f* 600, en dus *f* 1,75 daags heeft, wordt onder de belasting gerekend: ja ook hij die minder inkomen heeft. Zoo zal hij die *f* 3000 bezit, en daarvan dus een inkomen van *f* 120 tot *f* 150, zijnde 32 tot 40 centen daags, evenzeer belast worden. Zal de zoodanige 1½ per cent, *f* 45 aan de schatkist kunnen storten? Hij zal ook aan de geldleening geen deel kunnen nemen. Van het daarbij bedoeld voordeel zal dus alleen de vermogende gebruik kunnen maken. Doch ook deze zal zich onthouden van een hooger aandeel in te schrijven, dan van hem kan gevorderd worden wegens de belasting. Men zal zich, door de noodzakelijkheid gedrongen, wel voor zich zelven willen dekken, doch niet het aandeel van anderen willen betalen. De slotsom dezer redenering komt hierop neder, dat er geen uitzigt bestaat, dat de leening volschreven, en dus dat de belasting geheven zal moeten worden. Dit lag ook in de bedoeling der Regering. Hij, die de voordragt dus goedkeurt, moet wel bedenken, dat hij daardoor zijne toestemming aan de belasting geeft. En die belasting, draagt die het kenmerk van deugdelijkheid? Beantwoordt zij aan de regelen van staatsregt en staathuishoudkunde? Neen, zij is daarmede in strijd. De Staat heeft het belastingsregt, voor zoo ver dit noodig is, om in de staatsuitgaven te voorzien. Dit deel kan gevorderd worden, indien de lessen der staathuishoudkunde in acht worden genomen, zonder het middel van bestaan te verstoren. Die deze grenzen overschrijdt en de middelen zelve krenkt, moet er de gevolgen van ondervinden; de bron der belasting zal opdroogen; het nationaal vermogen verminderen; men hakt den boom om, ten einde de vruchten te bekomen. Dit is juist de uitkomst der belasting op de bezittingen; de gewone belastingen zullen minder opbrengen. Doch het is ook zoo zeker niet, dat de voorgedragen belasting aan het geraamde zal beantwoorden, blijkens hetgene een vorig Minister nopens het nationaal vermogen gezegd heeft. En wat zullen dan de gevolgen der misrekening zijn? Wanneer men van de Natie een deel harer bezittingen gevorderd heeft, onder belofte, dat het een redmiddel zal zijn, en men daarna erkennen moet, zich bedrogen en misrekend te hebben? Dan zullen verdere inkomsten afgesneden, en het niet mogelijk wezen weder eene belasting te heffen. De heffing zal ook niet gelijkmatig drukken. Alleen het vermogen der grondbezitters kan met zekerheid getroffen worden: de bepalingen der wet toonen het aan, dat men onvermogend is, ook de andere bezittingen te treffen. Men plaatst als dan de ingezetenen tusschen belang en pligt; men vergt den eed. Daardoor schendt men de heiligheid van dien eed, looft eene belooning uit voor den schijnheilige en meineedige, straft hem die trouw zijn pligt betracht. De belasting heeft de treurige strekking van vroegere wetten der omwenteling, die getuigen van woede en onvermogen: *elle ne sent que la rage et l'impuissance.* Eene treurige gedachte voor hem, die het wel met het Vaderland meent, die het zich tot pligt voorstelt, de wet af te keuren; dat daardoor de onzekere toestand en de spanning zal voortduren, welke de redenaar zoo gaarne geëindigd zou zien. Doch men moet van twee kwaden kiezen: òf om het kwaad te doen voortduren, òf een kwaad te doen ontstaan, waarvan de gevolgen onberekenbaar zijn. Die keus kan niet moeijelijk zijn. Ware de redenaar aanvankelijk *voor* de wet geweest, de loop der beraadslagingen zou hem van meening hebben doen veranderen. Een lid uit Limburg heeft de moeijelijkheden en verwikkelingen geschetst, waartoe de toepassing der belasting in dat Hertogdom aanleiding zou geven; een lid uit Gelderland heeft door becijferingen aangetoond, dat de belasting geen redmiddel is. Vruchteloos daarentegen heeft de redenaar omgezien naar goede gronden tot regtvaardiging van den maatregel.

Er is, dus vervolgt de redenaar, in alles een achterstand van omstreeks 22½ millioen. Voor een groot gedeelte is daaromtrent door de uitgifte van schatkistbiljetten voorzien: Om het overige te bestrijden, bestaat geene oogenblikkelijke noodzakelijkheid. Voor dit jaar is er een te kort van vijf millioen, en voor het volgende meer dan 4½. Hier tegenover staan middelen van bestrijding. Men kan rekenen op twee millioen, indien men de wijze van heffing der belasting verbetert. Door eene verbeterde overeenkomst met de Handel-Maatschappij, ten einde jaarlijks minder af te lossen, zou men ligt één millioen winnen. Vier millioen zijn er te wachten van de te gelde making der Belgische inschrijving, en men kan, bij eene hervorming onzer staats-instellingen, eene conversie beproeven, welke, volgens de opgave der Regering, meer dan twee millioen zou opbrengen. Dit zouden zoo vele hulpbronnen zijn, om de te korten te bestrijden. Men is dus niet ten einde raad, de Staat zal niet tot ondergang neigen, indien de voordragt wordt afgewezen. Deze is als het hevige middel, dat men den zieke toedient, om zijnen dood te verhaasten. De redenaar zal daartoe niet medewerken.

De heer *van Heeckeren* houdt, op reeds vroeger aangegeven gronden, het er voor, dat, bij de aanneming van het ontwerp, de finantien geregeld en het vertrouwen hersteld zullen worden.

Ook de heer *Duymaer van Twiss* meent dat het nu voorgeslagen plan uitvoerbaar is. Zal men dit weder verwerpen? Het Nederlandsche Volk heeft, in andere tijden, wel drukkender lasten opgebragt. Door vrijwillige inschrijving kan men zich van den last ontslaan. De wet, eenmaal daargesteld, moet worden gehoorzaamd en nageleefd. De billijkheid mag niet uit het oog worden verloren; doch de klagten deswege zijn overdreven. Hij heeft de overtuiging, dat de verwerping der voordragt duurder aan de Natie zal te staan komen dan de aanneming. Niet alleen tot verbetering van het finantiewezen zal deze leiden, maar ook strekken tot herziening van de door de Natie nu met kleinachting beschouwde Grondwet. Bij iedere gelegenheid zal hij daarop indachtig maken.

De heer *van Rappard* herinnert hoe geheele openlegging en regeling van 's Rijks finantiële aangelegenheden, aanvulling van bestaande te korten, herstel van het evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven, en het te dien einde nemen van afdoende, doortastende maatregelen door velen

met nadruk is verlangd. Ziedaar ook hetgene de Regering zich heeft voorgesteld door de aanbieding van wetsontwerpen, waarvan het onderhavige het belangrijkste is. Over het doel is dus overeenstemming tusschen Regering en Volksvertegenwoordiging. Welke de middelen tot bereiking daarvan zullen zijn, daarover is alleen verschil. Hoe de beslissing uitvalle, voor het geluk of ongeluk van het Vaderland kan zij van het grootste gewigt zijn. Met kalmte en beradenheid moet men dus, in deze oogenblikken vooral, te werk gaan. Overtuiging, pligt, moeten hier alleen leiden; diepe verachting zou hem treffen, die zich hier door gunstbejag bij Vorst of Volk in zijn gevoelen deed leiden, die, in zijn gemoed overtuigd, dat de voorgestelde wet het eenige middel is om het Vaderland te behouden, daaraan toch zijne stem weigerde, om eene zoogenaamde populariteit na te jagen.

De toestand van 's Rijks schatkist is bekend. Die niet roekeloos den ondergang van het Vaderland wil bevorderen, wenscht middelen tot redding te helpen daarstellen; hij is niet blind voor de zware lasten, die hieruit voor het Volk kunnen voortvloeijen; dan hij stelt hiertegen over het onberekenbaar ongeluk, hetwelk datzelfde Volk zou treffen, indien eens alles reddeloos verloren ware. Hij geeft acht op de vertoogen, die in gedrukte geschriften en verzoekschriften tegen den voorgestelden maatregel werden geleverd; dan, indien het aangevoerde hem in zijne overtuiging niet kan doen wankelen, wordt hij door alle geschriften en verzoeken niet teruggehouden om, indien hem geen ander minder drukkend middel bekend is, het voorgestelde goed te keuren; met de hand op het hart volgt hij de inspraak van zijn geweten, en wacht de toekomst met gerustheid af.

Drie vragen stelt de spreker zich ter beantwoording voor: welke is de strekking van de voordragt? welke hoofdbedenkingen zijn daartegen aangevoerd? is er een ander middel, hetwelk minder bezwaren oplevert?

De wet is eigenlijk eene gedwongen geldleening tegen lage rente. In het voorloopig verslag nopens de driesoortige inkomsten-belasting werd dit middel van herstel reeds aanbevolen, met de opmerking, dat van den grooten overvloed van ledige kapitalen, en het gebrek aan gelegenheid tot plaatsing derzelve, veel partij ware te trekken, om op eene voordeelige voorwaarde eene dergelijke gedwongen geldleening tot stand te brengen en ter verbetering van de finantien dienstbaar te maken. Nu wordt die maatregel, ten bedrage van 127 millioen voorgedragen, à 3 per cent. Elkeen is verpligt een twintigste deel van zijn vermogen hierin te plaatsen; die hieraan voldoet, kan niet meer worden bemoeijelijkt; die achterlijk blijft, moet 1/50 van zijn vermogen ten offer aan het Vaderland brengen; het is dit laatste, hetwelk de geldleening gedwongen doet zijn; het is de uitvoering van dit laatste, hetwelk door sommigen als hoogst inquisitoriaal is afgeschetst. Dit vindt de spreker overdreven, als ook dat eene mogelijke, bij de wet ingestelde heffing eene bij de Grondwet verboden onteigening ten algemeenen nutte zou daarstellen. Onze voorvaders ontbrak het zeker niet aan eerbied voor de eigendommen der ingezetenen; zij schroomden evenwel niet eene belasting op de bezittingen uit te schrijven. Diep betreurt hij het, dat tot zulk een buitengewonen maatregel moet worden overgegaan; hij beseft het, dat die voor den middelstand in sommige omstandigheden bezwarend kan zijn; doch hij heeft ook de diepe overtuiging van deszelfs noodzakelijkheid; hij mag niet uit het oog verliezen, dat eerst na het mislukken van de voorgestelde leening tot de heffing zal worden overgegaan, en dat de Staat, zonder deze, buiten magte zou zijn zijne verpligtingen behoorlijk te voldoen. Van waar dan die hevige tegenstand? Sommigen achten den maatregel niet noodzakelijk, intusschen moet in de te korten, den achterstand enz. voorzien worden; moeten de schatkistbiljetten worden opgeruimd. — Hoog is de nood der schatkist geklommen; alles is uitgeput; om de noodzakelijke betalingen niet te doen staken, de achterstanden aan te vullen, het te kort voor het volgende jaar te dekken, moeten er middelen gevonden worden. Eene belasting op de bezittingen is, als gewoon middel, niet aan te prijzen; maar als een noodzakelijk kwaad, voor eens, wil hij er de toevlugt toe genomen hebben, om de groote, daarmede te verwerven uitkomsten. Vooral zal zij niet verderfelijk zijn, als men haar niet te hoog opdrijft, en dit geschiedt hier waarlijk niet. De spreker stelt voorts de belangrijke wijzigingen in het licht, die de voordragt ondergaan heeft, en komt daarna tot het punt van betoog, of er geen ander middel is, hetwelk minder bezwaren oplevert? Dit ziet hij niet in.

Het is dus uit diep besef van de noodzakelijkheid van den maatregel, dat hij, ondanks de hieraan verbonden moeijelijkheden, daarvoor zal stemmen.

De heer *Hinlopen* verwacht insgelijks goede vruchten van de aanneming; het algemeen belang wordt, zijns inziens, meest door de goedkeuring van dit ontwerp bevorderd.

De heer *Bruce* zet op den voorgrond, dat hij door de innigste overtuiging gedreven wordt, als hij voor den maatregel stemt. Hij zal dit doen, al verbeurde hij daardoor ook het vertrouwen van hen, die hem dit tot dusverre geschonken hebben. Welligt dat het nageslacht hem juister dan de tijdgenoot zal beoordeelen.

Hij ziet in den maatregel eene droeve noodzakelijkheid, een middel, om door tijdelijke opofferingen de toekomst te verzekeren. Hij stelt zich den toestand des Vaderlands voor. Men heeft te worstelen met jaarlijksche te korten; deze moeten bestreden worden; ieder zal dit erkennen, ieder, dat eenig middel ter hand moet worden genomen om de finantien te herstellen. De spreker bestrijdt de plannen, die binnen en buiten de vergadering zijn voorgesteld, als daar zijn: 1°, vermindering van uitgaven en vereenvoudiging van de staatshuishouding; 2°, reductie van renten; 3°, tijdelijke redmiddelen, door vermeerdering van schuld.

Vereenvoudiging alleen kan geen herstel en regeling van de finantien aanbrengen. — Dit is eene volstrekte onmogelijkheid. Vermindering van rente-last is alleen door eene gedwongen reductie mogelijk, die eene daad is van onregt en geweld, strijdig met de heilige verbindtenissen, niet overeenkomstig met regt en billijkheid. De spreker schetst de nadeelen van eene renteverminderingen. Juist weduwen en weezen, minvermogenden zouden daardoor het vreeselijkst lijden; stilstand in alle takken van volksbestaan zou daarvan het gevolg zijn. Te laat zou men het zich beklagen, dat het staats-crediet was verloren gegaan. Het staats-bankroet is de grootste ramp, zet vroeg of laat de onafhankelijkheid van den Staat op het spel.

Meerdere uitgifte der schatkistbiljetten zou het kwaad nog vergeren. Nu ondervindt men de treurige gevolgen van den weg, die sedert 1815 is betreden, door het stapelen van schulden op schulden; dien weg mag men niet meer bewandelen. Kortom, geen der drie middelen strekt tot redding. Nogtans moeten de jaarlijksche te korten enz. worden bestreden. En daartoe ziet hij nu geen ander middel, dan dat er offers van de Natie worden gevraagd. Telkens, wanneer in deze Vergadering sprake is geweest van vermeerdering van schuld, heeft hij er voor gewaarschuwd. Had men, bij den aanvang der nieuwe Regering, zijne woorden niet in den wind geslagen, dan had men met mindere sommen het Land kunnen redden. De kwaal is niet van aard veranderd, maar slechts door uitstel verergerd. Zonder het tegenwoordige wordt herstel onmogelijk. Het groote doel, om het evenwigt in de finantien te bereiken, zal daardoor worden bereikt. De Handel-Maatschappij zal worden afgelost; de conversie bevorderd; de schatkistbiljetten zullen worden ingetrokken, de hoogere belastingen voorgekomen; de Oostindische baten zuiver erlangd. De buitengewone belasting zal slechts over twee jaren werken. Zij is te eer noodig, omdat er nog meerdere uitgaven op de begrooting behooren te komen, als die voor het Haarlemmermeer, voor de verbetering der gevangenissen en van het muntwezen. Dit zijn geene eventualiteiten; maar dit alles komt wel degelijk in aanmerking. De spreker onderzoekt den inhoud van het ontwerp. Aangenomen de noodzakelijkheid, dan is de wet niet onbillijk, niet onstaatkundig. Daarenboven is de leening aan de heffing verbonden. Hij hoopt dat de ingezetenen tot de eerste door de laatste genoegzaam zullen worden aangespoord. Men zal voor zijn eigen belang waken. Wil men de belasting, dan is de openlegging der fortuinen onvermijdelijk.

Het groot belang van het Vaderland weegt bij hem boven eene tijdelijke opoffering der liefdadige gestichten.

Wil men hier den eed niet aannemen, dan moest men dien uit al onze wetboeken, uit alle onze belastingswetten schrappen.

Naar de berekeningen der Regering gelooft de spreker wel, dat alles zal goed gaan; aan de welvaart des Lands is die van ieder burger verbonden. De spreker is niet beducht voor de gevolgen, die hij van dezen maatregel heeft hooren afschetsen. Gaarne had hij nog meerdere verbeteringen in de wet gebragt gezien; doch dit levert hem geene afdoende reden op, om die te verwerpen.

De spreker bepleit overigens al datgene, wat hij steeds voorstaat: eenheid en eenvoudigheid in de finantien, behoorlijke regeling van de fondsen enz. Hij vertrouwt, dat de regeling der finantien van den Lande daartoe een krachtig middel zal zijn; dat men geene pogingen zal nalaten, om het lot des Volks van stonde aan te verbeteren. Hij misprijst zelf in vele opzigten den gang des bestuurs; maar hij vindt geene vrijheid, om deswege de voordragt af te stemmen, eene voordragt, welker weigering de verlevendiging van het vertrouwen, het herstel der finantien en de redding van den staat onmogelijk zou maken.

Des avonds ten 7½ ure zijn de beraadslagingen voortgezet.

De heer *van Panhuys* verklaart zich voor de wet. Hij betuigt zijn leedwezen, dat de gang van het Bestuur niet die is, welke hij zoo gaarne wenschte; doch hij heeft de innige overtuiging, dat het Land, zonder deze voordragt niet meer op eene eerlijke wijze is te redden, en dat die dus hoe eerder zoo beter moet worden toegepast.

De spreker herinnert wat een geacht redenaar uit Leyden, bij gelegenheid der beraadslagingen over de conversie-wet, over afdoende maatregelen gezegd heeft. Men moet dus ophouden een zachten heelmeester te zenden, en den lijder ernstig aantasten. Ook ten vorige jare heeft de redenaar dit gevoelen geuit; sedert is de zaak nog helderder uitgekomen. De Kamer is telkens teruggekomen op dat verlangen naar afdoende maatregelen. De redenaar zegt niet tot de staatkundige vrienden der Regering te behooren; maar hij moet wijzen op de verschijnselen, welke zich gedurende de tegenwoordige beraadslaging vertoond hebben. Deze vindt 9 millioen genoeg: een ander vindt dat er te weinig gevraagd wordt. De te korten zijn intusschen door de Kamer goedgekeurd, en het bedrag is bekend. Maar is de toekomst verzekerd? De spreker is tot de treurige zekerheid gekomen, dat het genoeg is, wanneer er zekere mate van waarschijnlijkheid toe bestaat. Bij de behandeling der begrootingen kan men steeds op vermindering van uitgaven aandringen. De redenaar verwacht ook, dat er binnen korten tijd eene Grondwet-herziening plaats hebbe. Hij ziet het gewenscht oogenblik te gemoet, dat de begrooting met eenige tonnen gouds zal kunnen worden verminderd. Tegen elke belasting kunnen bezwaren worden gemaakt. Het is echter een burgerpligt in de lasten van den Staat te deelen. Bovendien, men kan in de leening inschrijven, ten einde zich te dekken. De liefde voor het Vaderland moet daarbij op den voorgrond staan. Doch het is ook in aller belang in te schrijven. Men lette daarbij op de teekenen des tijds. De redenaar kan zich niet voorstellen dat de stemming der Nederlandsche Natie zoo zeer tegen de voorgestelde belasting is vooringenomen. Hij kan niet denken, dat eene wet des Lands geweldadigen tegenstand zou ten gevolge hebben, opstand veroorzaken. Hij betreurt die verandering in tijdschriften en dagbladen, waarin men geene bondige redenering, geene kalme beoordeeling aantreft. Zonder herstel der finantien is er geene bevordering van handel en nijverheid mogelijk; kunsten en wetenschappen kunnen niet bloeijen. De redenaar zegt dat het een treurig gevoel is, dat buiten de Kamer kenteekenen van misnoegen en ontevredenheid ontwaard worden, doch de toestand onzer finantien is daarvan de oorzaak. Al moet de opoffering dan voor langen tijd zijn, hij mag die niet weigeren. De eenige voldoening van den redenaar zal zijn, dat hij zijn pligt heeft vervuld.

De heer *Buma* verdedigt mede de voordragt, uit het oogpunt der omstandigheden, waarin wij verkeeren. Hij beschouwt een bankroet of gedwongene reductie der renten als eene nationale ramp. Hij zal aan de Regering, die openhartigheid getoond heeft, geen vertrouwen ontzeggen. Hij heeft ook voldaan aan de voorwaarden door de Kamer bij de verwerping der conversie-wet gesteld. Hij koestert nog de hoop, dat de leening zal slagen. Eigenbelang zal aansporen tot deelneming. Hij vindt de belasting niet zoo uiterst bezwarend, en vertrouwt dat 's Lands finantien daardoor zullen herstellen. Uit overtuiging van het nut en de noodzakelijkheid van den maatregel zal hij dien aannemen. Hij heeft den moed niet het voorstel te verwerpen.

De heer *Hooft* acht de wet overeenkomstig de behoefte van den Staat. Het voorname beginsel is, dat daardoor 35 millioen in de schatkist zullen komen, ten einde aan 's Lands verpligtingen te voldoen en schulden af te lossen. Het hoofddoel is, dat ieder, naar evenredigheid van zijn vermogen, eene bijdrage in de schatkist storte, om de algemeene schulden te betalen. In alle belastingswetten zijn vele bepalingen bezwarend. De bepalingen hebben echter hier een ongemeenen tegenstand doen ontstaan. Het ontwerp is als het ware gebrandmerkt in de publieke opinie. Hij hoopt echter dat, door de bedaarde beschouwing van de zaak, alle dwangmiddelen onnoodig zijn zullen, die slechts gerigt zijn tegen onwilligen. De Nederlanders zullen zich beijveren hunnen burgerpligt te voldoen. Op de onderwerping aan de wet vertrouwt hij ten volle. Hij wil het Land aan geene gevaren bloot stellen door eene verwerping. Hij stemt er op, dat zijne landgenooten hunnen burgerpligt zullen betrachten en met bereidvaardigheid den Keizer geven wat des Keizers is.

De heer *Cost Jordens* acht het ontwerp mede noodzakelijk.

De heer *Nedermeijer van Rosenthal* vraagt zich af, of het doel, hetwelk de Regering zich met dit ontwerp voorstelt, overeenstemt met het waarachtig belang van het Vaderland, en met hetgene dat Land in dit oogenblik vordert? Hij geeft toe dat Nederland behoefte heeft aan verbetering van den rentelast, aan de regeling van 's Rijks finantien, en dat het noodzakelijk zal zijn, nieuwe offers tot dat einde van de Natie te vorderen. Doch de wensch, de behoefte van Nederland strekt zich verder uit; het verlangt eene vereenvoudiging van de staatshuishouding; het dringt te regt aan op eene herziening der Grondwet. De voorstellen der Regering strekken slechts om 's Lands finantien tijdelijk te herstellen; zij zijn geene genezing van de wonde; zij hebben ten oogmerk een stelsel van behoud te ondersteunen; hun doel is, den stilstand bij de Regering goed te keuren. Zij leveren, wat het herstel der finantien van den Staat betreft, geene zekerheid op, maar bieden slechts eenig vooruitzigt aan. Ten aanzien der grondwets-herziening heeft de Regering zich onlangs verklaard. Bij hem bestaat geen vooruitzigt te dien aanzien, en hij kan niet begrijpen, hoe men kan gelooven dat het Bewind aan den algemeenen wensch, in dat opzigt, nog zal voldoen. Met zulk een stelsel, met zulke beginselen, was zijne toestemming niet te verkrijgen. Men zegt wel, dat de Regering de staatshervorming niet afgeslagen heeft, maar daartoe niet gedwongen wil worden.

Maar is dit de waarheid? Is het dan wel algemeen bekend dat de Regering juist het tegendeel verklaard heeft van hetgene men verlangde; dat zij verkondigd heeft geene Grondwets-herziening te willen. De redenaar beschouwt den maatregel op zichzelf ook als niet goed, als niet doeltreffend. Die maatregel zal mogelijk kunnen bewerken dat men tot den jare 1850 voortleeft, doch dan zal men nieuwe te korten, nieuwe misrekeningen en teleurstellingen ondervonden hebben, wanneer men den tegenwoordigen weg zonder staatshervorming blijft bewandelen. — Hij vreest voorts dat de vrijwillige leening niet zal volteekend worden, en dat de buitengewone belasting niet aan de raming zal beantwoorden. Hij houdt het daarbij voor zeker dat, zonder vertrouwen, de uitvoering van het slagen van eenen grooten finantiëlen maatregel eene onmogelijkheid is. Hij vraagt het zijne ambtgenooten af, of zij, wanneer zij de waarheid in het oog willen houden, met de hand op hun hart kunnen verklaren dat de maatregel, die thans aanhangig is, gunstig bij de Natie is of zal worden ontvangen, en haar vertrouwen verworven heeft? Werd dan diezelfde maatregel niet, één jaar geleden, door de raadslieden der Kroon, uitdrukkelijk en stilzwijgend verklaard, als leidende tot misrekening, meineed, tot onrust en ontevredenheid? Hoe kan men het dan gelooven, dat een maatregel, die de raadslieden der Kroon op die wijze beoordeelen, bij de Natie vertrouwen verwerven, dat de maatregel gelukken zal? Of zullen die raadslieden dat vertrouwen verwerven door den wensch der Natie, betrekkelijk de Grondwets-herziening, niet te verhooren? Of door een gebrekkig regtwezen te laten bestaan? Of door eene onontbindbare Kamer te behouden? Noch de leening noch de heffing zal alzoo, vreest hij, het doel bereiken. Hij hoopt en vertrouwt, dat zijne ambtgenooten, in dit opzigt, zich niet door begoocheling zullen laten wegslepen. Het levert hem ook een groot bezwaar tegen de voordragt op, dat daardoor de zedelijkheid der Natie ligtvaardig wordt blootgesteld. Hij vreest niet dat uit eene verwerping der wet het staatsbankroet zou ontstaan. Het zou ongelukkig wezen wanneer het voorgestelde middel het eenige zou zijn dat redding zou kunnen aanbrengen en dat binnen zeer korten tijd geen ander zou kunnen worden voorgedragen. Bijaldien aan zijne wenschen voldaan wierd, zou hij zich overtuigd houden, dat de Natie met veel gewilligheid de haar opgelegd wordende lasten zou dragen en de tijd, die alzoo verloren mogt gaan, zou alsdan het heil van den Staat hebben bevorderd. Het is uit volle overtuiging en op grond dezer beschouwingen dat hij zich genoodzaakt ziet tegen deze wet te stemmen.

Morgen ochtend zullen de beraadslagingen worden voortgezet. Het getal redenaars over dit ontwerp bedraagt nu reeds acht en dertig, waarvan twee en twintig voor en zestien tegen de voordragt. Men houdt de aanneming van het ontwerp voor zeker.

— Naar men verneemt, zullen Zr. Ms. stoomschip CURAÇAO en Zr. Ms. transportschip MERWEDE spoedig naar Westindië vertrekken. Eerstgemelde wordt ter aflossing gezonden van Zr. Ms. stoomschip ETNA, welk oorlogsvaartuig reeds meer dan anderhalf jaar in die wateren heeft gekruist.

— Men verneemt, dat door Z. M. tot ridders van de orde der Eikenkroon benoemd zijn de heeren *J. May* en *P. A. M. Hinlopen*, luitenants ter zee der eerste klasse,

respectivelijk commandanten van Zr. Ms. stoomschepen CERBERUS en CURAÇAO.

'S GRAVENHAGE den 28 februarij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de beraadslagingen voortgezet.

De heer *van Akerlaken* is geen voorstander van heffingen op bezittingen en inkomsten, zoo lang er andere middelen zijn; maar hij betreurt dat de noodzakelijkheid daartoe dwingt. Ware de conversie aangenomen, dit had niet behoefd. Hij eerbiedigt nogtans het genomen besluit. Maar de achterstanden zijn blijven bestaan; het evenwigt is niet te herstellen, zonder buitengewoon offer. Steeds is door de Kamer op het nemen van doortastende maatregelen aangedrongen; de Regering voldoet aan den wensch deswege, maar men biedt nu een hevigen tegenstand, zonder iets beters in de plaats te stellen.

De spreker ontwikkelt vijf punten; als: 1°, dat de noodzakelijkheid tot de uitgaven bestaat; 2°, dat door derzelver toestemming de finantien vereffend worden en het evenwigt daarvan hersteld; 3°, dat de voorgestelde maatregel niet zoo bezwarend is, dat die niet zou kunnen gedragen worden; 4°, dat de bepalingen niet zoo fiscaal en onredelijk zijn, als men het heeft voorgedragen, en 5°, dat de bepaling dat arm- en weeshuizen aan de opoffering zullen deel nemen, niet zoo anti-nationaal en onregtvaardig is, om daarom de wet af te stemmen.

Er bestaat wel geene wiskunstige zekerheid, maar toch hooge mate van waarschijnlijkheid voor het wel slagen van het tegenwoordige middel. Men heeft ook de kans van meerdere opbrengst der Oostindische baten. De belasting is niet ondragelijk. Ieder die minder dan *f* 3000 bezit is vrij. Zij die in de daarop volgende klassen komen, hebben slechts weinig te betalen, en dit slechts over twee jaren, en slechts voor ééns. Zij, voor wie dit nog te moeijelijk mogt zijn, zouden bij meervermogenden kunnen leenen en bij termijnen in geringe hoeveelheid terug geven.

De strafbepalingen moeten niet afschrikken; zij zijn niet voor de gewilligen, maar voor de oneerlijken. De spreker ziet in het afleggen van den eed zulk een groot bezwaar niet. Hij vertrouwt hieromtrent te veel op het zedelijk en godsdienstig gevoel der Nederlanders, dan dat hij hen als een hoop meineedigen zou beschouwen.

De opoffering, door de liefdadige gestichten te brengen, zal juist geschikt zijn om ze voor groote rampen te behoeden. Men heeft te kiezen tusschen eene tijdelijke opoffering of het bankroet. Hieromtrent zal in Nederland de keus niet twijfelachtig zijn.

De heer *Faber van Riemsdijk*, indachtig aan het *Doe wel en zie niet om*, verklaart zich ten voordeele van de wet, als geboden door de noodzakelijkheid. De lasten bestaan; men moet dus middelen ter voorziening te baat nemen. De afstemming van vorige maatregelen heeft daartoe gebragt. De dienst van 1844—45 is vastgesteld. De gewone belastingen kunnen niet worden verhoogd, en zeker niet tot eene mate als noodig zou zijn, om eene vrijwillige conversie tot stand te brengen. Sedert lang is in de Afdeelingen een doortastende maatregel verlangd. De Regering heeft dien voorgesteld; nu moet de Kamer er niet voor terugdeinzen. Eene belasting op de bezittingen kan zeer goed en doeltreffend werken. Ieder ingezeten draagt voor zijn vermogen in de algemeene behoeften. Tegen alle belastingen kunnen bezwaren worden gemaakt. Het doel behoort niet uit het oog te worden verloren. Door eene vrijwillige deelneming kan de leening voorkomen worden. Pligt en belang gaan hand aan hand om de hoop daarop te wettigen. Die niet vrijwillig zijn belang heeft willen behartigen, wordt door pligt daartoe geboden. Alle adressen tegen de wet kan men niet als de uitdrukking van de algemeene opinie beschouwen; hoe gemakkelijk kan men onderteekeningen verwerven? Velen waren eensluidende. — De spreker tracht verscheiden der gemaakte bedenkingen te wederleggen. Hij acht de wet niet in strijd met de Grondwet. Er is hier geene ontzetting van eigendom van een bepaald goed; maar eene belasting ten nutte van den Staat. Elke belasting, elke accijns is afstand van een gedeelte der bezitting, die men moet afstaan. Art. 191 der Grondwet vordert eene wet om belasting te heffen, maar de aard der belasting wordt daarbij niet bepaald. De tegenwoordige belasting wordt slechts geheven voor twee jaren, en de maatregel loopt over vijf jaren; dit, zegt men, is ongrondwettig. Doch het betreft hier geene regeling van de begrooting; men behoeft de nota van berekening, door de Regering overgelegd, niet goed te keuren. De landeigenaren beklagen zich ten onregte. Ieders verpligting is om bij te dragen in de behoeften van de schatkist. Door eene geldleening, door eene algemeene krachtsinspanning kan men 's Lands behoeften bestrijden, het eene betere toekomst verzekeren: dat hebben onze voorouders ook gedaan. De verbreking van de heilige verbindtenissen van den Staat zou de grootste ondankbaarheid zijn jegens de schuldeischers van den Staat, die in moeijelijke tijden geld hebben geleverd tegen den cours van den dag. Eene verwerping van deze wet zou leiden tot vernietiging van het Staatscrediet, en dit tot de nadeeligste gevolgen voor de welvaart des Volks. Het lot van 's Lands crediet, deszelfs welzijn staan op het spel. De spreker kan dus niet anders komen dan tot het besluit, om de voordragt aan te nemen.

De heer *Schooneveld* bestrijdt de voordragt. Hij is een warm voorstander der conversie geweest. Deze viel, niet uit consideratien uit de wet ontleend, maar door eene vereeniging van verschillende minderheden. Niet uit ministerialisme of blind vertrouwen heeft hij die wet verdedigd, gevoelens die nooit de zijne waren, maar omdat hij met een Minister instemde in de meening, dat elke hevige schok hoogst bedenkelijk is, en er eenvoudig redding moest worden aangebragt. De tegenwoordige voordragt acht de spreker eene compilatie van de ontwerpen van twee vorige Ministers, van het plan des graven *van den Bosch* en eindelijk van de eigen vinding, eene belasting op de bezittingen. Hij beschouwt deze strijdig met alle regelen van staathuishoudkunde, daar zij met 30 per cent van het jaarlijksche inkomen gelijk staat. De redenaar meent dat men verkeerdelijk het voorbeeld van Engeland heeft bijgebragt: daar heeft men de *income-tax* onder geheel andere omstandigheden en op behoedzamer wijze ingevoerd, onderanderen, door eene gelijke aanbieding van eene vermindering op 700 artikelen van het tarief; daar had men de vrijstelling tot *f* 1800 opgevoerd, hier slechts tot *f* 600 enz. Mogt de tegenwoordige wet doorgaan, dan bidt de redenaar dat aan de leening moge deel genomen worden. Hij doet alsdan een beroep op alle vermogenden, ten einde eene daad van menschlievendheid te bewijzen, en zijne medeburgers van den drukkenden last te bevrijden. De redenaar wenscht het, maar in de onzekerheid moet hij tot de beoordeeling der belasting overgaan, daar thans, volgens de spreker meent, het groote middel der conversie niet meer mogelijk is. Het noodzakelijke der dwangmaatregelen, nopens de belasting voorgesteld, doet juist het harde daarvan erkennen. De groote bezwaren tegen den maatregel bij den redenar zijn: 1°, de openlegging der finantien; 2°, de eedsaflegging; 3°, de vereeniging der belasting op inkomsten en bezittingen; 4°, de opneming der pieuse gestichten in den maatregel; 5°, de bepalingen nopens de commissien. — Men wijst tegen dit alles op het ijzeren juk der noodzakelijkheid en zegt alleen: wijs een ander middel; er is geen keus tusschen dit middel of een bankroet. Hij noemt dit een stelsel van intimidatie; 10 jaren heeft dat stelsel voortgeduurd, en honderde millioenen zijn er door bewilligd. Thans beproeft men hetzelfde middel; juist uit eene aanneming der voordragt ziet de redenaar eene bankbreuk te gemoet. Die bankbreuk zou het gevolg van eene verwerping niet zijn. De Regering, de Koning zou die nimmer voorstellen; de Kamer evenmin. Maar tot opruiming van alles behoeft men niet elk, ook een zwaar schokkend en bedenkelijk middel aan te nemen. De tegenstanders van de conversie hebben ook geen beter middel aangegeven. Doch een regtsgeleerde uit Rotterdam heeft, op enkele wijzigingen na, een zeer bruikbaar plan opgegeven. Bij eene verwerping der wet zal er niets gebeuren, en althans geene bankbreuk, hetwelk belagchelijk is. Nederland zou voor 35 mill. bankbreuk maken, dat zelfde Nederland, dat in 9 jaren driehonderd millioen genegotieerd heeft. Dit is zinsverbijstering.

God geve, zegt de spreker ten slotte, dat de leening volgeschreven worde, want, zonder dat, zou het reddingsmiddel gevaarlijke gevolgen kunnen hebben; door de belasting zou alles uitgeput worden, en wanneer er dan behoefte mogt zijn, dan zou men niet weder zulk een heroisch middel kunnen aanwenden.

De heer *van Heloma* acht onze staats-instellingen te kostbaar en te omslagtig, en dit de ware oorzaak van al die te korten en achterstanden. Nu wil men denzelfden weg blijven bewandelen, die tot deze ongelegenheden aanleiding heeft gegeven. Had men van 1840 en 1841 af de begrootingen verbeterd, dan waren de zaken niet op den tegenwoordigen voet van achteruitgang gekomen. Dagelijks ziet men nieuwe uitgaven doen, en nu wil men de hoog opgevoerde lasten nog vermeerderen. Men maakte vergelijkingen met vroegeren tijd, doch men vergeet de tegenwoordige provinciale, plaatselijke en andere uitgaven, die de ingezetenen moeten betalen; den stilstand en achteruitgang van alle takken van volkswelvaart. Men vergeet, dat alle klassen hare inkomsten zien verminderen; dat de armoede zeer toeneemt. In dezen stand van zaken valt op de vaderlandsliefde der ingezetenen met geen grond te rekenen, indien, bij de dekking van het verledene en het tegenwoordige, niet ook de toekomst worde in aanmerking genomen. Onder de illusien van den dag behoort het denkbeeld, dat de leening, onder zoodanige voorwaarde als bij het ontwerp is voorgesteld, vol zou komen. In plaats van vroegere geestdrift is zeker wantrouwen in de plaats getreden. De waarheid is, dat er sedert 1830 te veel offers van de Natie zijn gevorderd. De gewone belastingen waren vroeger hier te Lande veel lager en toch bragten de buitengewone heffingen nooit het geschat bedrag op. Deze heffing zal misnoegen verwekken, misrekeningen ten gevolge hebben, en meineed en zedeloosheid bevorderen. Als de vrijwillige leening niet slaagt, zal men dan ons volksbestaan door eene heffing op het spel zetten, die niet aan het doel zal beantwoorden? Eene heffing, welke, in elke harer bepalingen, tot moeijelijkheden in de toepassing aanleiding zal geven? Men berekene de gevolgen van de aanneming der wet, indien de leening mogt mislukken en de heffing ten uitvoer wierd gelegd. Het overgroot deel der bevolking is er tegen. Wil dit eene wet van redding zijn, dan zouden alle berekeningen der Regering voor zes volgende jaren moeten slagen; is dit in redelijkheid te verwachten? En bij niet slagen, zal men dan tot nieuwe heffingen de toevlugt nemen? Art. 162 der Grondwet gaat men geheel voorbij; men vermindert het nationaal vermogen met 35 millioen; op deze wijze wordt het geschokt staats-crediet niet hersteld. — Ten slotte dringt de spreker op de herziening van de Grondwet, op vereenvoudiging van de staatshuishouding aan, als de ware middelen, om het vertrouwen tusschen Regering, Vertegenwoordiging en Volk te doen herleven. Het is niet uit zucht om de Regering tegen te werken; maar liefde voor Koning en Vaderland, voor den voorspoed en de welvaart der ingezetenen, leiden hem als hij tegen dezen maatregel stemmen zal.

De heer *van Sasse van IJsselt* vindt zich genoodzaakt, door ligchaams- en gemoeds-ongesteldheid, kort te spreken. Hij beschouwt eene belasting op de bezittingen als een wederregterlijk en tevens als een magteloos middel; hij noemt het een monstergewrocht zonder vitaliteit, dat, ja, verpestende miasmen kan verspreiden bij zijne ontbinding, maar verder niets vermag. Hij beschouwt deze belasting in strijd met de hoofdvoorwaarden, waarop ds natuurmensch een gedeelte zijner vrijheid opoffert, om zich in het maatschappelijk leven te voegen, de bescherming namelijk, door gemeene medewerking, van persoon en eigendom. Hij acht de wet in strijd met de art. 162, 196, 195, 123, 124, 165 en 201 der Grondwet. Men wil honderde millioenen schuld, op eene ongrondwettige wijze aangegaan, door eene bill van indemniteit wettigen, en schandelijke uitgaven, die den toets van het onderzoek niet kunnen doorstaan, op eene even schandelijke wijze kwijten; de uitgaven en ontvangsten moeten voor twee jaren naar de Grondwet worden vastgesteld, op positieve gronden; terwijl deze belastingwet die uitstrekt tot over vijf jaren, op hypothetische gronden; men onttrekt thans den ingezeten aan zijnen regter, en onderwerpt hem aan de uitspraak van commissien, die aan de *Cours prévotales* van het Keizerrijk herinneren; — men mag niemand dwingen een tergend inquisitie-ambt te aanvaarden. Hij acht de voordragt dus subversie en onuitvoerbaar.

Het grieft hem in de ziel, maar voor zijne gemoedelijke overtuiging acht hij tegenstand onvermijdelijk, en wil hij dien voorkomen door tegen de wet te stemmen. Voor dwangmiddelen, tot welke de Regering eindelijk zou moeten komen, ten ware zij de wet liet varen, deinst hij terug; men kan door geen geweld eene belasting opdwingen, die op honderdduizend Nederlanders, volgens den spreker, geene tien verdedigers telt. Waartoe komt men echter tot dezen roekeloozen maatregel? De Kolonien zijn ons toch niet ontvallen; de zeeweringen niet gesloopt; de vijand is niet voor de poorten. Maar men wil het stelsel van behoud handhaven, in oude te korten voorzien, en daarvoor zal eene ruime gelegenheid worden aangeboden om nieuwe te maken. Ware het anders, dan zou men trachten in de behoeften van het oogenblik te voorzien, waartoe slechts eene betrekkelijk kleine som van 10 of 11 millioen wordt vereischt, en men zou trachten het geschokt vertrouwen te herstellen, door de stellige belofte, dat onze Staatsinstellingen zouden worden verbeterd. „God geve (roept hij ten slotte uit), dat 's Konings Ministers, om dit ongelukkig stelsel te handhaven, niet alles op het spel mogen zetten, van den troon tot de stulp. Men moet zich wachten, even als eenmaal de *Polignac's* en de *Corbière's*, de publieke opinie te tarten. Men kent daarvan de gevolgen."

De heer *de Backer* stelt op den voorgrond, dat de Staat zijne verpligtingen moet nakomen, en vindt de wet eene van noodzakelijkheid. Hem is geen beter redmiddel aangewezen. De belasting is wel zwaar, maar de niet-betaling van de geheele renten zou nog veel zwaarder zijn. Hij betwijfelt of de Regering wel staatkundig gehandeld heeft, ten aanzien van de algemeene gewenschte herziening der Grondwet; op de Ministers zal de verantwoordelijkheid daarvan rusten. — Een groot bezwaar levert hem zeker de belasting ook van liefdadige instellingen op; maar hij vertrouwt dat de Regering hare belofte zal gestand doen, en eene voordragt aanbieden ten behoeve van die instellingen, welke te zeer door den maatregel mogten worden geschokt.

De heer *Telting* zegt dat men hier te kiezen heeft tusschen het schandmerk der oneerlijkheid, of het leggen van de lasten op de nakomelingschap, of het leggen van den last op eigen schouders, en kiest het laatste middel. — De vrees voor impopulariteit mag zijne overtuiging niet doen wankelen. Er is toch niets, dat aan allen behaagt. Verstandigen in Nederland vindt men genoeg, die niet uit bijzondere inzigten of uit eigen belang te werk zullen gaan, maar gedreven worden door liefde voor Koning en Vaderland, voor onderwerping aan de wet. De dagbladen acht hij de tolken hunner eigene, niet der publieke opinie; de adressen worden ligtelijk geteekend, zoodat het geenszins blijkt of het ontwerp nog wel zoo impopulair is. Het Volk heeft verstand; het zal een goeden maatregel niet afkeuren, zoodra de overtuiging daar is, dat die noodzakelijk, genoegzaam en uitvoerbaar is. Hij wil toegeven, dat de opbrengst der leening niet geheel aan de verwachting zal beantwoorden; maar toch verre het grootste deel daarvan zal wel worden ingeschreven, indien hij nagaat dat men zich door de inschrijving daarop van een burgerpligt zal kwijten. Daardoor zal het vertrouwen terugkeeren, handel, landbouw en nijverheid zullen aan den druk ontheven worden. Zijne stem zal zijn voor de wet.

De heer *de Monchy* huldigt den maatregel, omdat hij in de ziel overtuigd is, dat die voor het welzijn van den Staat gevorderd wordt. Hij verlangt de conversie der staatsschuld, en deze wet is den eersten stap om met gunstigen uitslag de conversie te beproeven. Hij hoopt daardoor een einde te zien aan de finantiële moeijelijkheden en te korten, opdat men zich met andere zaken zal kunnen bezig houden, die toch allerdringendst de voorziening vorderen. Het offer is zoo groot niet, maar de Natie is in angst daartegen gebragt. Men heeft slechts te betalen 1½ per cent in twee jaren tijds, als de heffing noodig is. Hij hoopt en vertrouwt dat de Natie dit offer bereidvaardig zal brengen. De wankelmoedigheid, het mistrouwen, kan onheil over Nederland verspreiden; om dat te verhoeden, zal hij zich verklaren *vóór* de wet.

De heer *van Rechteren* bestrijdt de voordragt uit onderscheiden oogpunten. Naar zijne meening moet de redding van het Vaderland in de allereerste plaats uitgaan van de herziening der gebrekkige staatsinstellingen. Hij betreurt het dat de Regering, die wel geneigd geweest is om aan het denkbeeld der Kamer, tot het invoeren van eene buitengewone belasting, gevolg te geven, weigerachtig geweest is de krachtige stemmen, die zich voor eene grondwets-herziening hebben verklaard, te verhooren. Hij beschouwt het voorstel als eene wet van inquisitie en meineed, waartegen in en buiten de Kamer, van alle zijden, met de grootste kracht is opgekomen. Hoe kan men op de vaderlandsliefde der Natie rekenen, wanneer men haar, volgens deze wet, met vrees, met dwang, met inquisitie wenscht te regeren? Dit voorstel is ongrondwettig; het ontrooft den ingezetenen hunne eigendommen en bezittingen; randt de persoonlijke vrijheid aan; verbreekt de geheimen der familien; stelt eene finantiële inquisitie daar, leidt tot meineed, zedeloosheid, misnoegen en ontevredenheid; spoort de Natie tot beursspel aan, en zal de slooping van het nationaal vermogen ten gevolge hebben. Zijns inziens zal de wet geen reddingsmiddel daarstellen; nieuwe te korten, nieuwe teleurstellingen, nieuwe reddingswetten zullen binnen kort daarvan het gevolg zijn, en voor de elf millioenen, die op dit oogenblik slechts gevorderd worden, zal men alles in de waagschaal stellen. Hij vreest al verder dat men deze wet als niet verbindende zal beschouwen. De wetgevende magt heeft hare grenzen. Hij laat zich door het schrikbeeld, hetwelk men in deze discussien hoog heeft doen blinken, wegens het aanstaand staatsbankroet, niet wegslepen, maar is veeleer beducht dat juist deze wet tot het bankroet zal leiden.

Het vervolg der beraadslagingen wordt bepaald op heden avond ten half acht ure.

— Bij besluit van den 23 dezer heeft Zijne Majesteit aan *J. Hazenberg*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als 2de luitenant bij de 4de compagnie van het bataillon rustende schutterij in het 4de district van Zuid-Holland, en tevens tot 2den luitenant bij genoemde compagnie aangesteld *A. Oostenrijk*, thans fourier bij die compagnie.

— Volgens de in de Staats-Couranten van den 11 januarij jongstleden, n.° 10, en van den 23 februarij jongstleden,

n.° 47, door den Inspecteur van de geneeskundige dienst der Landmagt gedane oproepingen, is er weder gelegenheid voor Nederlandsche genees- en heelkundigen, om onder de daarbij gestelde voorwaarden als officier van gezondheid der 3de klasse bij de Zeemagt of in de Oost-Indiën te worden aangesteld.

— De Minister van Justitie, *ad interim* mede belast met de functien van Minister van Financien, heeft ter kennis van den handel en de scheepvaart gebragt, dat de vaartuigen, dienende voor de in- en uitklaringen op de Engelmansplaat en het Uithuizerwad, bewesten de wadton, op de hoogte van Warfum, welke gedurende de wintermaanden van hunne gewone stationnementen zijn verwijderd, hunne zomerstationnementen zullen hervatten met den tienden maart aanstaande, of, in geval van bezetting door het ijs of andere beletselen, zoo veel later, als die omstandigheden mogten voortduren; na welken tijd de in- en uitklaringen van schepen aan die vaartuigen zullen moeten geschieden in de gevallen, omschreven in het koninklijk besluit van den 10 december 1822 (Staatsblad n.° 50).

— De Minister van Marine heeft ter kennis gebragt van de zeevarenden dat, blijkens eene missive van den Nederlandschen Consul-Generaal te Alexandrië, van den 5 januarij jongstleden, wanneer de gelegenheid het binnenloopen in de baai van evengemelde stad niet toelaat, op last van den loods aan den vlaggestok van het bastion Ras-el-Tin, gelegen aan den oostelijken uithoek van de baai, eene egyptische vlag zal worden geheschen (zijnde deze rood met eene witte halvemaan en star, naast elkander in het midden van de vlag), terwijl alsdan, boven aan den vlaggestok zelven, een zwarte bal zal worden vertoond. De enkele egyptische vlag, zonder den zwarten bal, zal van den gemelden vlaggestok worden vertoond, wanneer er schepen in het gezigt zijn, en de gelegenheid gunstig is om binnen te loopen; zullende alsdan, vijf minuten na het binnenkomen van eenig schip, de vlag weder neergehaald worden, ten zij er meerdere schepen in het gezigt van de haven mogten zijn. De sloep van den loods zal kenbaar wezen aan eene kleine groene vlag met eene witte ruit in het midden daarvan, geheschen aan den mast van dat vaartuig; zullende de loods eene kleine egyptische vlag, aan een vlaggestok, in de hand houdende, daarmede de bewegingen aanwijzen en besturen, welke de schepen zullen hebben te maken, om eenen veiligen weg te bevaren.

ROTTERDAM den 28 februarij.

Heden wordt alhier de verjaardag van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden op de gebruikelijke wijze gevierd.

— In den afgeloopen nacht, omstreeks twaalf ure, is, gedurende een kortstondig maar hevig onweder, de bliksem geslagen in den houtzaagmolen *de Jonge Jan*, gelegen aan de zoogenaamde Schans, tusschen deze stad en Overschie, en is die molen, toebehoorende aan de heeren *J. van Tompurte en Zonen*, geheel afgebrand, zonder dat daarbij verdere ongelukken hebben plaats gehad. De molen was tegen brandschade verzekerd.

— Met genoegen verneemt men, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft andermaal een der kunstwerken van onzen verdienstelijken stadgenoot, den heer *Simon Opzoomer*, historieschilder te Antwerpen, voor Hoogstdeszelfs kabinet aan te koopen, namelijk eene kapitale schilderij, voorstellende *de Jongeling van West-Zaam*.

— In de gisteren te Amsterdam door de Nederlandsche Handel-Maatschappij gehouden veiling, van 40960 kranjangs en kanassers, en 17 vaten java suiker, is alles verkocht, de eersten tot de prijzen van *f* 22¼ tot *f* 33¼, en de laatsten tot *f* 27.

— Laatstleden saturdag is de heer mr. *B. van den Velden*, met de gewone plegtigheden, als lid van den Hoogen Raad geïnstalleerd.

— Men verneemt dat de heeren *Conrad* en *Fijnje*, ingenieurs van den waterstaat, vrijheid bekomen hebben om de te Amsterdam gevestigde commissie, ter oprigting eener maatschappij, om het leiden van versch water naar die stad te bevorderen, behulpzaam te zijn in het onderzoeken en beoordeelen der daarvoor opgemaakte ontwerpen.

— Men heeft dezer dagen het verlies te betreuren van de nederlandsche ijzeren stoomboot *Elberfeldt*. Dit vaartuig, onder gezagvoering van den kapitein *R. Stranack* van Rotterdam naar Londen vertrokken, om aldaar onderzocht en zoo noodig gerepareerd te worden, is in den namiddag van laatstleden donderdag, op omtrent 35 mijlen ten oosten van het Noord Voorland, gezonken, en wel zoo spoedig, dat het scheepsvolk, uit veertien man bestaande, slechts tijd genoeg had de boot over boord te werpen, waarin het slechts twee gelukte zich te bergen. Deze redden negen anderen, doch twee stokers en de kok zijn jammerlijk verdronken, terwijl zich gelukkig geen passagiers op de stoomboot bevonden. De eerstgenoemden zijn door eene kof opgenomen en in den morgen van den 25sten te Margate aangebragt.

— Saturdag waren ter Beurs van Londen de 3 per cents geconsolideerden 97 en 1 vierde a 1 half, à contant en voor rekening; de gereduceerden 98; de actien van de Bank 195 en 1 half; Spanje 3 per cents 23 en 5 achtsten voor rekening; dito 3 per cents 33 en 1 achtste; Portugal 44 en 3 vierden a contant, en 45 en 1 vierde voor rekening; Peru 30 en 3 vierden voor rekening; Columbia, ex Venezuela, 13 en 1 half; Holland 2½ per cents 54 en 3 vierden, dito 5 per cents 102, en dito 5 per cents, oostindische leening van 1837, 101.

— Volgens de Parijsche brieven tot eergisteren, maakte het gebeurde op Otaheite het hoofdonderwerp der gesprekken uit.

Een officieel dagblad behelst daaromtrent het volgende:

„De Regering heeft tijdingen van het eiland Otaheite tot den 9 november 1843 ontvangen. De contre-admiraal *Dupetit Thouars* heeft, den 1 november in de baai van Papeiti aangekomen zijnde, ten einde het tractaat van den 9 september 1842, dat de Koning goedgekeurd had, uit te voeren, gemeend zich niet aan de bedingen van dat verdrag te moeten houden, en de gansche opperheerschappij van het eiland in bezit te moeten nemen. De koningin *Pomaré* heeft aan den Koning geschreven, om de bepalingen van het verdrag in te roepen, welke haar de binnenlandsche souvereiniteit van haar Rijk verzekeren, en hem te smeeken haar in hare regten te handhaven. De Koning heeft, in overeenstemming met zijnen Raad, naardien in de gedane rapporten geene genoegzame redenen gevonden zijn om van het verdrag van 9 september 1842 af te wijken, de zuivere en eenvoudige uitvoering van dat tractaat en de vestiging van het fransche Protectoraat op het eiland Otaheite bevolen."

Men verzekert dat de heer *Dupetit Thouars* teruggeroepen en dat reeds verscheiden dagen geleden eene corvet naar de Zuid Zee vertrokken is, om dien Admiraal naar Frankrijk terug te voeren; de naam van zijnen opvolger hoort men echter nog niet noemen. Zondag is op de Tuilerien een zeer lange Kabinetsraad gehouden. De interpellatie van de Engelsche Regering omtrent de in bezit neming van Otaheite schijnt het Ministerie zeer te verontrusten; ook heeft dien ten gevolge eenige daling in de fondsen plaats gehad. De engelsche ambassadeur, lord *Cowley*, heeft zondag den ganschen dag aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken doorgebragt; daarna zijn door hem en dat Ministerie kabinetscouriers naar Londen afgezonden. In de zitting der Kamer van Gedeputeerden beklom, maandag, nadat met algemeene stemmen was goedgekeurd het voorstel van den heer *de Bricqueville*, omtrent het overbrengen van het stoffelijk overschot van den generaal *Bertrand* naar het hôtel der Invaliden te Parijs in nadere overweging te nemen, de heer *de Carné* het spreekgestoelte, en verzocht van de Regering ophelderingen aangaande het omtrent den contre-admiraal *Dupetit Thouars* gehouden gedrag. Hij keurde de handelwijze van dien Vlootvoogd goed, die, toen hij zag dat koningin *Pomare* zich niet aan de bepalingen van het tractaat hield, het eiland in naam van Frankrijk in bezit had genomen, en verwonderde zich dus dat het Gouvernement hem terug geroepen zou hebben. De minister *Guizot* betoonde zich tot het geven van ophelderingen bereid, en aanstaande donderdag werd voor het doen van interpellatien over dit onderwerp vastgesteld. — Op eerstgenoemden dag is in de bureaux ook nog beraadslaagd over het voorstel van den heer *Combarel de Leyval*, om, even als in het Engelsch Parlement, voortaan telkens, als zulks verlangd wordt, door het verlaten der zaal, in plaats van door zitten en opstaan, te stemmen. In drie der acht afdeelingen is de lezing toegestaan, zoo dat deze motie waarschijnlijk nader in de Kamer zal komen.

Koningin *Maria Christina* is den 22 dezer van Lyon vertrokken en te Avignon aangekomen; na aldaar den nacht doorgebragt te hebben heeft zij des morgens van den 23sten hare reis voortgezet. Volgens berigten uit Spanje, duurde het beleg van Alicante en Carthagena nog steeds voort.

— Den 26 dezer waren te Parijs de 5 per cents geconsolideerden 125 fr. 55 centimes à contant en 125 francs 50 cent. tegen ultimo; de 3 per cents 82 francs 25 cent. à contant en 82 fr. 15 centimes tegen ultimo; Napels 104 francs; Spanje werkelijke schuld 32 en 3 vierden.

PRIJZEN VAN EFFECTEN TE AMSTERDAM,
Woensdag den 28 February:

Nederl. Werk. Schuld 2½ pc. 55¼ a $55\frac{5}{16}$, gebl. ¼; idem 5 pc. $100\frac{5}{16}$ a 100¼, gebl. $\frac{5}{16}$; Amortisatie-Syndicaat 4½ pc. 94¼ a $94\frac{5}{16}$, gebl. ¼; id. 3½ pc. 80¼ a 80½, gebl. ¼; Aand. Handel-Maatschappij 4½ pc. 141⅞ a 142, gebl. 141⅞; Oostind. Leen. 5 pc. $99\frac{1}{16}$ a $99\frac{3}{32}$, gebl. ⅛; Aand. Arnh. Spoorw. 4½ pc. 97⅛; Holl. Spoorweg 87 a 91, gebl. 88. *Rusland*, Oblig. bij *Hope en Co.*, 5 pc. 108⅛; id. $18\frac{28}{29}$, 5 pc. 108¾; Inschr. 6 pc. $73\frac{7}{16}$. Negot. $18\frac{31}{33}$, 5 pc. 99; idem 1840, 4 pc. 91½; idem bij *Stieglitz*, 4 pc. $90\frac{15}{16}$. *Spanje*, bij *Ardoin*, 5 pc. 21¼ a 21⅜, gebl. ¼; id. Onbep. 5 pc. 19 a $19\frac{1}{16}$; idem Coupons 28¼ a 28¼, gebl. 28¼; Nieuwe 3 pc. 35; Passief 5¼. *Portugal*, te Londen, 2½ pc. 46¾ a 46½, gebl. ¼. *Griekenl.*, te Londen, 5 pc. 12½ a 12⅜; Coupons *f* 1¼. *Philadelphia*, Bank 6 a $6\frac{1}{16}$. *Columbia*, ex Venezuela 5 pc. 11¼ a 11½, gebl. $\frac{5}{16}$; Coupons *f* 1¼. *Peru*, te Londen, 6 pc. $17\frac{15}{16}$.

KOERS VAN HET GELD:
Beleening 3 per cent, Prolongatie 3½ per cent.

Den 27 dezer waren te Antwerpen de 5 pcts. *Ardoins* 21⅛.

PRIJZEN VAN EFFECTEN TE ROTTERDAM,
Woensdag den 28 Februarij:

Werkel. Schuld 2½ pc. 55⅜; idem 5 pc. 100; Oostind. Leening 5 pc. $99\frac{1}{16}$; Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij 92. Spanje, Coupons 29¼; Fransche Uitgestelde 7¼ l. k., $7\frac{11}{16}$ h. k. Portugal, 2½ pc. 46⅜. Peru, Coupons *f* $2\frac{1}{16}$ a 2¼. Mexico, 1837, £ 100 Uitgest. $18\frac{1}{16}$ l. k., 13¼ h. k., $13\frac{1}{16}$ gebl. k.; idem Debentures 14¼ l. k., 11¼ h. k.

WISSELKOERS TE ROTTERDAM,
den 27 Februarij:
Londen, 2 maanden *f* 12, 02½; kort *f* 12, 07½.

SCHIEDAM den 28 Februarij:

Jenever, het Nederl. Vat, zonder Fust, *f* 16, 25 } zonder de belasting.
Amst. Proef het Ned. „ „ „ 17, 50 }

*** **MAATSCHAPPIJ**
TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.
AFDEELING ROTTERDAM.

TWEEDE VERGADERING DER LEDEN op Vrijdag den 15 Maart 1844, des avonds ten zeven ure, in de Concertzaal der Bierstraat.

*** De Ondergeteekenden hebben de eer zich dankbaar te toonen voor de menschlievende deelneming, welke zij, tot dusver, voor zeker weldadig doeleinde, mogten ondervinden.

F. G. COENEN.
J. L. HEIJERMANS.

De Familie BERGÉ betuigt langs dezen weg haren zeer hartelijken dank voor de vele bewijzen van innige deelneming, zoo ondubbelzinnig bij het afsterven harer onvergetelijke Moeder betoond, en wenscht opregt, dat allen lange jaren van droevige gevallen mogen behoed blijven.

Rotterdam den 27 February 1844.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van onzen waarden Vader, den Heer A. M. VAN RAVESTEYN, betuigen wij onzen erkentelijken dank, ook uit naam van onze Kinderen en Behuwdkinderen.

Rotterdam A. J. H. VAN RAVESTEYN.
den 26 Februarij S. VAN RAVESTEYN,
1844. VAN STRAALEN MONSIEUR.

De wederzijdsche Betrekkingen van wijlen Vrouwe MARIA JOHANNA TAVENRAAT, Wed. den Wel Edel Geb. Heer FRANS SMEER, betuigen hunnen hartelijken dank aan allen, die hun blijken hebben gegeven van deelneming in het door hen geleden gevoelig verlies.

Voor de vele bewijzen van hartelijke deelneming, in onze droefheid over het afsterven van mijnen geliefden en hooggeschatten eenigen Zoon aan mij en mijne Familie betoond, betuig ik, ook uit naam van mijne Kinderen en Behuwdkinderen, den opregtsten dank.

Rotterdam ANTONI MESSCHERT.
den 26 Februarij 1844.

Getrouwd

J. J. KRABBÉ
Rotterdam en
den 28 Februarij 1844. M. LAGERWEY.

Rotterdam den 21 Februarij 1844. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 31 jaren, de Wel-Edele Zeer Geleerde Heer ADRIANUS COOL, sedert 6 jaren *Med. Doctor te dezer Stede.*

Eenige kennisgeving.

Het heeft den Alwijzen God behaagd, heden nacht omstreeks half 12 ure, onze waarde Moeder en Behuwdmoeder, NEELTJE KOOYMAN, Weduwe WILLEM VAN CAPPELLEN, na eene ongesteldheid van 14 dagen en bijkomende verzwakking, in den ouderdom van 91 jaren en ruim 3 maanden tot zich te nemen.

Haar einde was zacht en kalm, en haar sterven zoo wij hopen gewin.

Cappelle aan den IJssel ARY VAN CAPPELLEN *Wz.*,
den 20 Februarij 1844. uit aller naam.

Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den Almagtige behaagde mijn geliefden Echtgenoot, KORNELIS NIPIUS *Jz.*, na een genoegelijken echt van circa zes jaren, in den ouderdom van ruim negen en twintig jaren van mij weg te nemen. Langdurig was zijn lijden, maar voorbeeldig zijne christelijke gelatenheid en onderwerping. Met mijne drie Kinderen, nog te jong om het verlies van hunnen Vader te beseffen, treurende over zijn gemis, is alleen de Godsdienst in staat mijne droefheid eenigermate te lenigen; verzoeke echter van rouwbeklag verschoond te blijven.

Middelharnis H. A. WESTDIJK,
den 23 Februarij 1844. Wed. K. NIPIUS, *Jz.*

Algemeene kennisgeving, mede uit naam van zijne bedroefde Ouders en Broeder.

Het behaagde den Heer van leven en dood heden, na eene vrij voorspoedige bevalling van *twee* welgeschapen Dochters, mijne dierbare Echtgenoot, ANNA MARIA KOSTER, in den ouderdom van 37 jaren, en na eene gelukkige echtvereeniging van 14 jaren, door den dood uit mijne liefdearmen weg te nemen, mij nalatende zeven Kinderen, allen te jong om hun verlies te beseffen.

Rotterdam J. A. RENZ.
den 25 Februarij 1844.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, in den ouderdom van ruim 71 jaren, onze hartelijk geliefde Vader, Jhr. Mr. GERARD BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Minister van Staat, Lid van den Raad van State, enz.*

's Gravenhage den 25 Februarij 1844.

F. W. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND,
uit aller naam.

Trof mij slechts eenige weken geleden de gevoeligste slag, door het afsterven mijner geliefde Echtgenoot, thans betreur ik het overlijden van de jongste mijner Lievelingen, MARIE FRANCISCUS ANTONIUS, slechts anderhalf jaar bereikt hebbende.

Rotterdam H. M. A. VAN DER VEN.
den 26 Februarij 1844.

Algemeene kennisgeving.

Ons geliefd jongste Kind, THEODOOR JOHAN, werd ons heden, in den ouderdom van ruim 16 maanden, door den dood ontrukt.

H. VAN OORDT.
Rotterdam E. VAN OORDT,
den 26 Februarij 1844. geb. VAN DER HOUVEN.

Heden ochtend overleed, tot mijne innige droefheid, in den ouderdom van 43 jaren, mijne geliefde Echtgenoot, ANNA MARIA OOMEN, na voorzien te zijn van de laatste HH. Sacramenten der Kerk, mij nalatende zes Kinderen, grootendeels hun verlies niet kunnende beseffen.

Men verzoekt van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

Wateringen P. RAAPHORST, *Jz.*
den 25 Februarij 1844.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, tot bittere droefheid van mij en mijn Behuwdzoon, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, PIETER JANSSEN, in den ouderdom van een en zestig jaren, aan de gevolgen van het bloedbraken. Naauwelijks één jaar mogt ik met hem door een gelukkig huwelijk vereenigd zijn.

Rotterdam E. UNKRICH,
den 28 Februarij 1844. Wed. P. JANSSEN.

De *Broodbakkers-Affaire* zal op denzelfden voet door des Overledens Zoon worden voortgezet.

*** **ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.**

De Koninklijke Nederduitsche Tooneelisten van Zuid-Holland, onder directie van *Hoedt* en *Bingley*, zullen de eer hebben te geven op Saturdag den 3 Maart 1844: EDITH, of *Minnenijd en Partijwoede*, Tooneelspel, in drie bedrijven en een Voorspel, naar het fransch, *Edith ou la veuve de Southampton*, van *A. Beraud* en *A. Brot*, vrij vertaald door den Heer *B. Lamot*, versierd met deszelfs Decoratien, nieuwe Costumes, Marschen, Optogten en verderen Toestel. Na hetzelve: DE TWEE ECHTSCHEIDINGEN, Blijspel met Zang (Vaudeville), in één bedrijf, naar het fransch, door den Heer *M. J. Ruffa.*

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.

BIJVOEGSEL, behoorende tot de *Rotterdamsche Courant* van Donderdag den 29 Februarij 1844, nº 26.

ROTTERDAM den 28 februarij.

Den 26 dezer, des namiddags, zijn te Helvoetsluis binnengekomen *Carthage*, J. N. Knapp, van Baltimore, laatst van Havre; *de Vereeniging*, C. van Duffelen, van Messina; *Hope*, G. Hart, van Londen, en *Rosetta*, T. Sadler, van Hull; de wind N. N. W.

Den 26 dezer na en den 27sten voor posttijd in de Maas en te Maassluis niets gepasseerd; de wind N. O. en N. N. W.

Den 28 dezer, des morgens, arriveerde te Helvoetsluis de loodsboot n.º 8, gevoerd door schipper van der Hoeven, welke den 24sten bij Dungeness gepraaid heeft het fregatschip *Diligentia*, kapitein H. F. Horneman, van Rotterdam naar Batavia, die hem rapporteerde, dat het barkschip *Lourens Koster*, kapitein D. R. Kleve, mede van Rotterdam naar Batavia, in de Duins is binnengezeild; terwijl ook door gemelden schipper loodsen zijn afgegeven aan de schepen *Cornelis Wernard Eduard*, kapit. R. W. Melleman, en *Pieter Corneliszoon Hooft*, D. H. de Boer, beiden van Batavia naar Rotterdam. Dien morgen stoomde in zee *Giraffe*, R. Stranack, n. Londen; de wind W. N. W.

Den 27 dezer na en den 28sten voor posttijd in de Maas en te Maassluis niets gepasseerd; de wind W. en N. W.

In Texel zijn binnengekomen B. M. Corbière, G. van Meedevoort, C. W. E. Bergner en A. P. Klein van Batavia, de eerste laatst van de Wijnkoopersbaai, G. Blom v. Tjilatjap en M. Schmidt van New-Orleans; uitgezeild G. C. Smith naar Londen en H. B. Engelsman naar Hull.

Het schip *Pieter Eduard*, van Nickerie naar Amsterdam, den 24 dezer in Texel binnengekomen, is bij het uitzeilen der Corantijn-rivier door het onstuimig weder verscheiden malen tegen de Banken gedreven, doch telkens met hulp van de equipage van Zr. Ms. oorlogsbrik DE PIJL, luitenant A. J. Voet, door uitbrengen van ankers en trossen af- en buitengaats in diep water gebragt. Kapitein M. Jurgens, de gezagvoerder van dit vaartuig, meldt, den 30 januarij, op 36 gr. 56 min. noorderbreedte en 41 gr. 45 min. westerlengte, gezien te hebben een hoeker, toonende vlag van het collegie Zeemanshoop met n.º 666, zijnde die van kapitein H. L. Boiten, voerende het schip *Maria & Adriana*, van Rotterdam naar New-York.

Kapitein A. P. Klein, bovengenoemd, rapporteert, den 17 januarij, op 3 gr. 30 min. noorderbreedte en 20 gr. westerlengte, gepraaid te hebben het schip *Helena*, kapitein W. Blom, van Amsterdam naar Batavia.

Te Vlissingen zijn ter reede gekomen W. Durell van Rio-Janeiro, G. Leruez van Jersey en T. Jackson v. Londen, allen n. Antwerpen, en G. König van Odessa, naar Gent bestemd; uitgezeild E. Barnes naar Londen en J. R. Jansen naar Hull, beiden van Antwerpen, en J. Mewes (van Gent) naar Hamburg.

Ter aanvulling van de vroeger geplaatste javasche zeeberigten dient, dat van Batavia zijn vertrokken; den 25 october *Rachel*, G. Scott, naar Soerabaya, om de lading voor Amsterdam te completeren; welke den 31sten aldaar is aangekomen; den 30sten *Phenomene*, M. Kaleshoek, naar Samarang, den 31sten *Koning Willem de Tweede*, L. C. E. van der Brugh, naar Soerabaya, en den 2 november *Clara Anna Maria*, P. J. Bakema, naar Macao; dat te Passaroeang den 24 october is gearriveerd *Diligence*, L. Smit, en te Probolingo den 25sten *Catharina Johanna*, C. Visman, beiden van Soerabaya, te Panaroekan den 21sten *Batavia*, J. A. Pronk, van Probolingo, terwijl den 1 november Straat Sunda is doorgezeild *Jan Pieterszoon Koen*, B. van der Plas, v. Batavia naar Amsterdam. — Het schip *St. George*, kapit. T. Wright, lag den 2den te Batavia in lading naar Nederland, en is den 10den n. Soerabaya vertrokken.

Het schip *Piet Hein*, kapit. J. IJ. Jobs, op de reis van Rotterdam naar Batavia masteloos te Rio-Janeiro binnengeloopen, zou, volgens berigt van eenen franschen kapitein, tegen den 15 januarij gereed worden om de reis voort te zetten.

Volgens berigt van Suriname, van den 3 januarij, zouden van daar naar Amsterdam zeilen: den 8 dito *de Snelheid*, T. J. Kamp, den 15den *Paramaribo*, J. C. Töpper, en in den loop van februarij *de Snelheid*, J. J. Gorter.

Te Buenos-Ayres is aangekomen J. H. Henning, te Suriname J. C. van der Veer, en te Konstantinopel C. P. Goldman, allen van Amsterdam; te Malta C. Cronhelm van Odessa naar Antwerpen; te [illegible] te Genua T. [illegible] van Amsterdam; te Marseille [illegible] Kuen Rz. v. Newcastle; op de rivier van Bordeaux P. G. Lesstuyvar van Nantes en M. Ouwehand van Havre; te St. Martin, eiland Rhé, L. Overgaauw v. Rochefort; te Rouaan H. H. Bieze v. Rotterdam; te Havre T. W. de Vries v. Amsterdam, en te Cardiff H. A. Vegter v. Rouaan.

Het schip *Infatigable*, kapitein S. J. Möller, van Antwerpen naar Valparaiso, was den 21 januarij op de hoogte van Madera; zijnde alles wel aan boord.

Het schip *Java*, kapit. J. Jayer, van Batavia naar Bordeaux, op de Garonne aan den grond geraakt, is afgebragt en te Bordeaux aangekomen.

Het schip *de Onderneming*, kapitein W. Nachtegael, v. Middelburg naar Cherbourg, is den 21 dezer te Ramsgate binnengeloopen.

Het schip *Orion*, kapitein J. Matthiessen, van Buenos-Ayres, is den 23 dezer te Falmouth, en de schepen *Don Quixote*, kapitein Muller, van Rio-Janeiro, en *Ludwig*, J. N. Andreis, van Odessa, zijn dien dag te Cowes binnengeloopen; allen om order.

De schepen *Diligentia*, kapitein H. F. Horneman, *Marie Julie*, P. F. Marker, en *Lourens Koster*, D. R. Kleve, allen v. Rotterdam naar Batavia, zijn, volgens brief van Deal van den 23 dezer, aldaar ter reede binnengeloopen. Een amsterdamsch dagblad meldt dit, ook van de *Margaretha Ida*, kapitein D. H. Kramer, van Rotterdam laatst van Torbay, naar Batavia.

Het schip *Triton*, kapit. J. J. Kiers, van Amsterdam n. Suriname, is den 27 januarij gepraaid op 30 graden noorderbreedte en 28 graden westerlengte.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Rotterdam brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Heer Minister van Staat, Gouverneur der provincie Zuid-Holland, op den 20 dezer zijn executoir verklaard een derde Aanvullings Kohier van latere voljaarsche Aanslagen, als mede een voor drie kwartalen, behoorende tot de Eerste Afdeeling dezer Stad, beiden wegens de Personele Belasting, dienst 1843—1844; dat dezelve bereids zijn gesteld in handen van den Heer Ontvanger, en van heden af de termijn van drie maanden begint, binnen welke de reclames behooren te worden ingediend.

Rotterdam den 28 Februarij 1844.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
M. C. BICHON VAN IJSSELMONDE.
De Secretaris der Stad, bij absentie,
STORM VAN 'S GRAVESANDE.

*** NATIONALE MILITIE.

Aan de Lotelingen van dezen jare, die tot het bewijzen hunner redenen van Vrijstelling Extracten uit de Registers van den Burgerlijken Stand benoodigd hebben, wordt met deze ter kennis gebragt, dat de uitgifte dezer Extracten zal plaats hebben op *Vrijdag* en *Saturdag*, den eersten en tweeden Maart aanstaande, des avonds ten vijf ure.

Wordende de belanghebbenden, tot voorkoming van alle oponthoud, aangemaand, bij de aanvragen der Extracten, zoo veel mogelijk de juiste datums en jaargetallen op te geven.

Rotterdam den 26 Februarij 1844.

*** STOOMVAART TUSSCHEN *ROTTERDAM* EN *DUINKERKEN*.

De Stoomboot *Prinses van Oranje*, Kapitein *H. C. Kool*, zal van hier vertrekken Zondag den 3 Maart 1844.

Adres bij *JOH. S. OOMS Ez. & Co.*, Agenten.

*** VERANDERING DER UREN VAN AFVAART.

STOOMBOOTDIENST TUSSCHEN *GOUDA en ROTTERDAM*, *vice versa*,

1 MAART EN VERVOLGENS:

Van *GOUDA* des morgens ten 6 ure.
Van *ROTTERDAM* des namiddags ten 5 ure.

*** STOOMJAGTEN,

varende in het Beurtveer tusschen

MIDDELBURG, DORDRECHT, ROTTERDAM

en op alle daar tusschen gelegen Plaatsen.

Van MIDDELBURG:

Vrijdag	den 1 Maart,	des morgens ten	8	ure.
Zondag	„ 3	dito,	„ „ „	9½	„
† Dingsdag	„ 5	dito,	„ „ „	4½	„
† Woensdag	„ 6	dito,	„ „ „	5	„

Van ROTTERDAM:

† Vrijdag	den 1 Maart,	des morgens ten	5	ure.
Zondag	„ 3	dito,	„ „ „	5	„
Dingsdag	„ 5	dito,	„ „ „	5	„
Woensdag	„ 6	dito,	„ „ „	5½	„

*** STOOMBOOT-VAART TUSSCHEN *ROTTERDAM en HULL*.

De *Emerald Isle*, Kapitein *J. W. Bouch*, vertrekt van *Hull* naar *Rotterdam* iederen Woensdag avond, van *Rotterdam* naar *Hull* iederen Saturdag morgen.

Adres bij *GEO. SANDERSON & Co.*, te Rotterdam.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar NEW-YORK, het snelzeilend gekoperd Nederlandsch Brikschip *Maria*, Kapit. *S. M. Tanger*.

Naar BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Christina Maria*, Kapitein *J. Stuveling*.

Naar NEWRY, het Nederlandsch Kofschip *Eliza*, Kapitein *P. H. de Boer*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Hendrika*, Kapitein *F. H. Plukker*.

Naar BRISTOL, het Engelsch Schoonerschip *Marina*, Kapitein *J. Found*.

Naar HAMBURG, het Nederlandsch Kofschip *Jonge Johanna*, Kapitein *G. J. Haverbult*, om ten spoedigste te vertrekken.

Naar ST. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Zeemeeuw*, Kapitein *D. M. Noordhoek*.

Naar ST. PETERSBURG, het Nederlandsch Schooner-Kofschip *Archangel*, Kapitein *H. B. Conter*.

Adres ten Kantore van *KUIPER, VAN DAM & SMEER*.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar LONDEN, het Engelsch Schoonerschip *Hope*, Kapitein *Geo. Hart*.

Naar LEITH, het Engelsch Schoonerschip *Pultney*, Kapitein *Geo. Smith*.

Naar GLASGOW, het Engelsch Schoonerschip *Vulcan*, Kapitein *D. Martin*.

Adres bij *GEO. LEVINGSTON* en bij *CHRIST. REINCKE*, Cargadoors.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar HULL, het Engelsch Brikschip *Workington*, Kapitein *Th. Moloney*.

Naar HULL, het Engelsch Brikschip *Rosetta*, Kapitein *Th. Sadler*.

Naar LEITH, het Engelsch Schoonerschip *Mary*, Kapitein *R. A. Gunn*.

Naar DUNDEE, het Nederlandsch Kofschip *Christina*, Kapitein *A. H. Dijkhuis*.

Naar DUNDEE, het Nederlandsch Kofschip *Jufvrouw Ebels*, Kapitein *H. S. Dethmers*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Jonkvrouw Elizabeth*, Kapitein *H. L. Heres*.

Adres bij *BOUTMY & Co.*

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar SURINAME, het Nederlandsch gezinkt Brigantijnschip *Koophandel*, Kapitein *F. Popken*.

Naar NICKERIE, het Nederlandsch gezinkt Schoonerschip *Tropicus*, Kapitein *F. H. Popken*.

Naar NEW-YORK, het Nederlandsch gekoperd Barkschip *Libra*, Kapitein *U. Trip*.

Naar BOSTON, het Nederlandsch gezinkt Schooner-Galjootschip *Hoop*, Kapitein *P. J. Gust*.

Naar DUBLIN, het Nederlandsch Smakschip *Vrouw Christina*, Kapitein *H. R. Dood*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch gezinkt Barkschip *Urania*, Kapitein *J. H. Kammenga*, ligt gereed.

Naar JERSEY en GUERNSEY, het Engelsch Schoonerschip *Sybil*, Kapitein *D. Hammond*.

Naar LIVORNO, het Hanoversch Kofschip *Juno*, Kapitein *H. Ruyl*.

Adres ten Kantore van *HUDIG & BLOKHUIJZEN*.

*** Te ROTTERDAM ligt in Lading, naar BATAVIA, mede voor Passagiers, het Nederlandsch gekoperd snelzeilend Barkschip *Padang*, Kapitein *J. Barlevliet*, voerende eenen bekwamen Scheepsdoctor. Adres ten Kantoren van *HUDIG & BLOKHUIJZEN* en *KUIPER, VAN DAM & SMEER*.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar GLASGOW, het Engelsch Schoonerschip *Rotterdam*, Kapitein *John Turner*.

Naar NEWCASTLE, het Engelsch Brikschip *Jane Jackson*, Kapitein *C. Ward*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Alida*, Kapitein *A. H. Oldenburger*.

Adres bij *D. BURGER & ZOON*.

*** 192STE KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Bij de Wed. *P. VAN WAESBERGE*, in den Houttuin, L, 219, zijn voor bovengenoemde Loterij te bekomen HEELE en GEDEELTEN van LOTEN, voor de Eerste Klasse en Doorgefourneerd voor Alle Klassen, volgens Prijs-Courant. De Trekking der Eerste Klasse zal plaats hebben op Maandag den 4 Maart 1844.

*** Ten Kantore van *M. WOLESBERGEN* zijn voor de 192ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ, waarvan de Trekking op aanstaanden Maandag een aanvang neemt, HEELE en GEDEELTEN van LOTEN te bekomen, volgens Prijs-Courant.

NB. Het Kantoor wordt provisioneel gehouden aan de Noordblaak, D, 299, te Rotterdam.

*** *Commissarissen en Directeuren van de Hollandsche Brand- en Levensverzekerings-Societeit* hebben geresolveerd met primo Maart 1844 aan de Geïnteresseerden, over het zes en dertigste jaar, eene Uitdeeling te doen van HONDERD ZESTIG GULDEN per Aandeel, zullende de betaling gedurende de maand Maart en vervolgens, des voormiddags van 10 tot 1 ure, geschieden (except Saturdags en Zondags) ten Kantore van de Directie, op den Kloveniersburgwal, tusschen de Oudemanhuispoort en Slijkstraat, n.º 1401, te Amsterdam, alwaar mede gedurende de maand April, des voormiddags van 10 tot 1 ure, voor de Geïnteresseerden ter visie zal liggen de Balans van het afgeloopen jaar.

Voorts hebben Heeren Commissarissen de eer ter kennis van de Geïnteresseerden te brengen, dat zij, hoe ongaarne dan ook, defererende aan het uitdrukkelijk geuit verlangen van den Heer THEODORUS ZUYDERHOFF, om als Directeur der Maatschappij ontslagen te worden, ter zijner vervanging tot Mede-Directeur hebben benoemd en aangesteld den Heer *JOANNES DEODATUS WALLER*, en zulks krachtens de magt, daartoe bij Art. 6 van het Maatschappelijk Contract aan hen verleend.

*** De Belanghebbenden worden verwittigd, dat de Algemeene Rangschikking in het Faillissement van JEDOKUS EMANUEL SAS, met de bewijzen, op heden ter Griffie der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam is nedergelegd, om gedurende veertien dagen, na deze aankondiging, aldaar ter inzage van een ieder te verblijven.

Rotterdam, den 28 Februarij 1844. J. LOS, *Curator*.

*** Bij Notariële Acte, van den derden Februarij achttienhonderd vier en veertig, is door de Heeren GERARD DERKENNE *Junior* en GERARDUS HERICUS NIJGH, *Commissionairs en Expediteurs te Rotterdam*, onder de Firma van *DERKENNE & NIJGH*, vastgesteld, dat hunne VENNOOTSCHAP, onder voorschreven Firma, welke volgens het primitive Contract zoude voortduren tot ultimo Februarij achttienhonderd acht en veertig, reeds zal zijn ontbonden met den laatsten van Februarij achttienhonderd vier en veertig. Waarvan bij deze bekendmaking geschiedt, ter voldoening aan Artikel 31 van het Wetboek van Koophandel.

*** Een ieder wordt ten stiptste gewaarschuwd geen CREDIET of GELDEN te verleenen aan NEELTJE KOSTER, Huisvrouw van den Ondergeteekende, dewijl na deze Advertentie geene betaling door den Ondergeteekende geschieden zal.

Hellevoetsluis, den 23 Februarij 1844. JACOB VAN KRES, J.^z.

*** Diegenen welke iets te vorderen hebben van wijlen den Heer ALBERTUS FLORIJN, overleden binnen Rotterdam, gelieven daarvan opgave te doen, vóór den 15 Maart aanstaande, ten Huize van *D. J. FLORIJN*, Likeurstoker, aan de Kipstraat, K, 138, aldaar.

*** Degenen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen Mejufvrouw ALIDA VEENHUYS, Weduwe van den Heer JOHANNES MATTHIJS WITJENS, in leven uitgeoefend hebbende de Slijterij in Sterke Dranken, gewoond hebbende binnen deze Stad in de Leeuwenstraat, wijk E, n.º 508, en aldaar den 6 Februarij dezes jaars overleden, gelieven daarvan, vóór of op den 15 Maart 1844, opgave of betaling te doen ten Kantore van de Notarissen *BORDEWIJK en VAN KERCKHOFF*, in den Oppert, wijk F, n.º 27, te Rotterdam.

*** Degenen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen Mejufvrouw JOHANNA PETRONELLA DANIELS, Weduwe van den Heer JOHANNES FLORENTIUS WAYDEN, gewoond hebbende binnen deze Stad in de Westewagenstraat, wijk E, n.º 630, en aldaar den 1 Januarij dezes jaars overleden, gelieven daarvan, vóór of op den 15 Maart 1844, opgave of betaling te doen ten Kantore van de Notarissen *BORDEWIJK en VAN KERCKHOFF*, in den Oppert, wijk F, n.º 27, te Rotterdam.

*** Degenen die iets kunnen berigten omtrent WILLEM KOENE, die den 21 Februarij 1844 zijn Huisgezin verlaten heeft, gekleed in een blaauw Buis, witte Broek, roode Das, Blaauwe Boezeroen en dito Pet, worden verzocht hiervan opgave te doen bij de Boekhandelaren *J. VAN BAALEN en ZONEN*, te Rotterdam.

*** Al degenen welke Gelden te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of ook Goederen onder zich hebben van de onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van ABRAHAM VAN DEN MUIZENBERG, overleden te Hellevoetsluis den 9 Januarij 1843, en CHRISTINA MAGDALENA DE ROOY, aldaar overleden den 3 Februarij 1844, in leven Echtelieden en *Logementhouders* aldaar, worden bij deze opgeroepen, om daarvan opgave, betaling of overgifte te doen, vóór den 15 Maart 1844, ten Kantore van den Notaris *VAN ANDEL*, te Brielle.

*** In de *Lijmkokerij* van den Ondergeteekende is steeds een ruime voorraad voorhanden zoo wel van *echte Engelsche* als *Hollandsche Breede en Smalle* LIJM, van verschillende qualiteiten, waaronder extra heldere en doorschijnende. Prijs-Courant en Monsters te bekomen in de Mospapier-Fabrijk hier ter Stede, Baan, C, 593.

Rotterdam, den 19 Februarij 1844. W. VAN HOUTEN.

⁂ De Betrekking van VADER en MOEDER in het DIACONIE BESTEDELINGHUIS der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Rotterdam, aan welke het gedeeltelijk Onderhoud der in dat Gesticht inwonende Bedeelden, tegen eene bepaalde som in de week, is opgedragen, eerlang zullende vacant worden, zoo worden Gehuwde Leden der Hervormde Gemeente, geschikt voor de waarneming dezer Betrekking en den ouderdom tusschen 30 en 40 jaren bereikt hebbende, bij voorkeur zonder Kinderen, uitgenoodigd, zich door vrachtvrije Brieven, in welke hunne tegenwoordige of vroegere betrekking wordt medegedeeld en hun juiste ouderdom staat uitgedrukt, en waarbij tevens bewijzen van goed zedelijk gedrag gevoegd zijn, aan te melden, vóór of op den 25 Maart eerstkomende, aan de Kamer der Diaconie, bij de Grootekerk te Rotterdam.

⁂ Fijne *Zwitsersche* Cassa-Batiste MANS-OVERHEMDEN a *f* 2, 50 en Flanelle GEZONDHEIDS-HEMDEN voor Heeren en Dames a *f* 2 per stuk, zijn te bekomen bij de Wed. *RIETSTAP*, Westewagenstraat, hoek van de Krattesteeg, te Rotterdam.

⁂ **STROOHOEDEN-FABRIJK.**

De Ondergeteekende heeft de eer door deze te berigten, dat, daar door Sterfgeval van wijlen haren Echtgenoot, P. R. ROUHARD, en door het onmondig zijn der Kinderen, de verkooping der Goederen heeft moeten plaats hebben, zij evenwel de Affaire blijft voortzetten, in hetzelfde Huis, in het Hang, het 5de Huis van de Grootemarkt; zijnde zij voorzien van een groot en fraai assortiment DAMES-STROOHOEDEN, GARNITUREN en hetgene verder tot de Fabrijk behoort; bevelende zij zich hiermede, als ook tot het WASSCHEN en OPMAKEN van STROOHOEDEN, in de voortdurende gunst van de talrijke Begunstigers des Overledenen, welke zij zich steeds zal trachten waardig te maken.

Rotterdam J. MOORS,
den 28 *Februarij* 1844. Wed. P. R. ROUHARD.

⁂ In *het Nieuwe Azijnhuis*, op den Boeren-Steiger te Rotterdam, is te bekomen allerbeste qualiteit Eerste Soort **ZEEP**, a 19 *cents* de vijf Ons, zonder eenigen Reuk; **DITO** Tweede Soort, a 18 *cents* de vijf Ons. Met 5 of meer Ned. Ponden voor Winkeliers één *cent* per vijf Ons minder.

⁂ De Weduwe H. MOOLENAAR, *Leeuwenstraat*, *wijk* E, *n.°* 604, heeft de eer het Publiek bekend te maken, dat zij ruim voorzien is van **SAAIJETTEN, GAREN, BAND, MUTSEN**, enz., welke zij tot zeer lage prijzen verkoopt.

NB. Zij recommandeerd zich ook tot het WASSCHEN van **MUTSEN** en **KRAGEN.**

⁂ WORDEN GEVRAAGD **PLAATSVERVANGERS** en **NUMMERVERWISSELAARS.** Die zich hiertoe willen engageren, kunnen zich adresseren (liefst zonder Aanbrengers) aan het Kantoor van Remplacering, op de Kaasmarkt, H, n.° 44, te Rotterdam, op eene voordeelige Voorwaarde.

Rotterdam
den 29 *Februarij* 1844. H. M. SLOOS.

⁂ Een bekwame HUIS-TIMMERMAN, oud dertig jaren, kunnende Lezen, Schrijven en Rekenen, zag zich gaarne in eene FABRIJK of PAKHUIS geplaatst; kunnende bewijzen van eerlijkheid en goed gedrag produceren. Adres, aan letter A, bij den Boekhandelaar *CORNELIS ARRENBERG*, op de Noordblaak te Rotterdam.

⁂ Wordt een **KLEEDERMAKERS-KNECHT** gevraagd, voor één jaar Vast Werk, die een Grootstukkenmaker en Vrijgezel is. De hierop reflecterenden worden verzocht zich, liefst in persoon of met gefrankeerde Brieven, te vervoegen aan het Postkantoor te Oud-Beijerland.

⁂ Met Mei aanstaande wordt, op een Dorp in Zuid-Holland, in een stil Huisgezin zonder Kinderen, gevraagd eene **DIENSTBODE**, tusschen de dertig en veertig jaren oud, van de Protestantsche Godsdienst en van goede Getuigschriften voorzien. Adres, in persoon, bij den Boekhandelaar *B. BRUINS*, te Delft.

⁂ Men verlangt, tegen Mei aanstaande, eene **KEUKENMEID**, van de Protestantsche Godsdienst, die tevens van goede Getuigschriften voorzien is. Adres bij den Boekhandelaar *H. W. VAN HARDERWIJK*, Steiger, G, n.° 136.

⁂ *TE HUUR*, tegen primo Mei, een geheel vrij en van alle Gemakken voorzien BOVENHUIS, bestaande in Vier Vertrekken en vrijen Zolder, staande op de Hoogstraat, tusschen de Hoofdsteeg en Valkensteeg, tegen den Huurprijs van *f* 200 's jaars. Te bevragen bij *F. J. BRAAM*, Boekhandelaar, in de Leeuwenstraat.

⁂ *TE KOOP* Vijf extra zware en gladde **CANADA POPULIEREN.** Te bevragen bij den Mr. Timmerman *J. E. HARTE*, in de Hoflaan, onder Kralingen.

⁂ Er worden *TE KOOP* gepresenteerd Drie zeer goed onderhouden zeilvoerende **VAARTUIGEN**, zijnde eene Overdekte DAMSCHUIT, groot 44 Tonnen, een dito SCHUITJE, groot 16 Ton, en eene SPRIETSCHOUW, groot 5 Ton. Te bevragen bij den Eigenaar *C. VAN HEUKELOM*, te Pernis.

⁂ *TE HUUR*, tegen Mei, voor *f* 150 in het jaar, eene fatsoenlijke, fraai Uitzigt hebbende en van vele Gemakken voorziene **BOVENWONING**, voor een klein Gezin. Te bevragen bij den Boekhandelaar *CORNELIS ARRENBERG*, op de Noordblaak te Rotterdam.

⁂ Het **HUIS, LOODS, SCHUUR** en **ERVE**, zijnde eene ***BROODBAKKERIJ***, staande en gelegen te Hillegersberg, op laatstleden Saturdag, door den Notaris *S. MEERBURG*, ten Huize van Mejufvrouw de Wed. *van den Hove*, aldaar, geveild, zal op Saturdag den 2 Maart 1844, des namiddags ten vijf ure, door voornoemden Notaris, ter zelfder plaats worden afgeslagen.

⁂ Op den dertienden Maart 1844 zal in de BANK VAN LEENING te *DELFT* Verkooping gehouden worden van alle **PANDEN**, die van de maanden October, November en December 1842 verstaan zijn; die de verkooping van zijne genoemde Panden wil voorkomen, zal de Interessen moeten voldoen vóór of op den 5 Maart eerstkomende.

⁂ VERKOOPING, vóór de BANK van LEENING te *VLAARDINGEN*, den 14 Maart 1844, van ALLE **PANDEN**, welke in de maanden October, November en December 1842 zijn beleend, en waarvan de Interest niet is betaald geworden vóór of op Dingsdag den 12 Maart 1844.

⁂ VERKOOPING, BIJ OPBOD, VAN MEUBELEN, ENZ.

De Notaris *FRANS DIJKMAN*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principalen, is van meening, onder directie van VAN MARLE en VAN DEN ABEELE, op MORGEN, Vrijdag den 1 Maart 1844, op de gewone uren, aan het Venduhuis, op de Vlasmarkt te Rotterdam, publiek aan de meestbiedenden, zonder afslag, te verkoopen: Gemaakt Goud en Zilver, eenig Porselein, Glas- en Verlaktwerk, gemaakte Lijnwaden, Vrouwekleederen, Bedden met derzelver Toebehooren, Katoenen en Wollen Dekens, Matras, Kabinet, Secretaire, Tafels en Stoelen, Spiegels, Pendule en Stolp, Klok en Gewigt, Koper, Tin en andere Goederen meer; zijnde HEDEN, van des voormiddags 10 tot des namiddags ten 5 ure, ter plaatse voormeld, voor een ieder te zien.

⁂ De Notaris BASTIAAN VAN STAVEREN, residerende binnen de stad Delfshaven, als door de Arrondissements-Regtbank benoemd, en als last en order hebbende van deszelfs Principalen, is voornemens om op MORGEN, Vrijdag den 1 Maart 1844 te veilen en op Vrijdag den 8 Maart 1844 te verkoopen, beide dagen des namiddags ten 4 ure, in de Herberg *de Vergulde Zwaan*, te Delfshaven voornoemd: Nummer 1. Een hecht en sterk **HUIS** en **ERVE**, waarin eene *Koperslagerij* sints vele jaren met goed succes is uitgeoefend, staande en gelegen aan de oostzijde der Nieuwehaven, wijk D, nummer 132, te Delfshaven. Aangeslagen in de Grondbelasting tot *f* 17, 75. — Nummer 2. Een hecht en sterk **HUIS** en **ERVE**, staande en gelegen als voren, wijk D, nummer 131, te Delfshaven. Aangeslagen in de Grondbelasting tot *f* 3, 56. — Nummer 3. Een hecht en sterk **HUIS** en **ERVE**, staande en gelegen aan den Rotterdamschendijk, wijk D, nummer 49, te Delfshaven. Aangeslagen in de Grondbelasting tot *f* 12, 67. — En Nummer 4. Een hecht en sterk **HUIS** en **ERVE**, staande en gelegen als voren, wijk D, nummer 45, te Delfshaven. Aangeslagen in de Grondbelasting tot *f* 7, 62. Zijnde gemelde Huizen verhuurd tot den 1 Mei 1844. Nadere informatien te bekomen en de Voorwaarden van Verkoop te vernemen ten Kantore van voornoemden Notaris *BASTIAAN VAN STAVEREN*; kunnende gemelde Panden nog HEDEN en MORGEN door de Gegadingden worden bezigtigd, mits voorzien van een Toegangbiljet, door gemelden Notaris afgegeven.

⁂ OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris Mr. *JOANNES BERNARDUS VAN DER VEN*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principaal, is van meening op Woensdag den zesden Maart dezes jaars 1844, des namiddags ten vier ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade aldaar, in het openbaar te veilen en aan den meestbiedende of eerstmijnende te verkoopen:

Een hecht, sterk en welgelegen HUIS, PAKHUIS en ERVE, staande en gelegen aan de zuidzijde van de Korte-Wijnstraat, wijk B, nummer 140, te Rotterdam, belend ten westen den Heer *P. J. van Wageninge*, ten oosten den Heer *W. Deutz*, strekkende vóór van de Straat tot achter aan den Heer *C. Schadee*, Kadaster sectie G, nummer 316. Zijnde het Bovenhuis verhuurd tot 1 Mei 1845 voor *f* 360, en het Pakhuis tot 1 Mei 1844 voor *f* 180 in het jaar; terwijl hetzelve Pand in de Grondlasten over dezen jare 1844 is aangeslagen tot *f* 58, 40, en te aanvaarden den eersten April aanstaande.

Die gading hebben om te koopen komen, ten tijde en plaatse voormeld, aanhooren de Conditien, en inmiddels nadere informatien begeerende adressere men zich ten Kantore van den Notaris *VAN DER VEN*, aan de Hoogstraat alhier; zullende het te veilen Perceel, van des voormiddags tien tot des namiddags ten twee ure, gedurende twee dagen vóór den dag der veiling, kunnen worden bezigtigd, mits voorzien zijnde van een Permissiebiljet, door voornoemden Notaris af te geven.

⁂ L. D. J. REESER, Notaris te Maassluis, zal in de Herberg aan den Maassluisschen Veerheuvel, te Rozenburg, op Dingsdag den 19 Maart 1844 veilen, en op Dingsdag den 26sten derzelfde maand, beiden des voormiddags ten elf ure, verkoopen:

Eene hechte, sterke en goed onderhouden **BOUWMANSWONING**, bestaande in WOONHUIS, KOE- en PAARDENSTALLING, DORSCHVLOER, KARNEMOLEN, ZOMERHUIS, WAGENSCHUUR met Zolder, VARKENSSCHUUR, LOODSEN, Twee HOOI- of KORENBERGEN, ERF, WERF, TUIN en BOOMGAARD, mitsgaders diverse Partijen uitmuntend, weltoegemaakt **BOUW-** en **WEILAND**, te zamen groot 34 Bunders 89 Roeden 19 Ellen, alles staande en gelegen annex den anderen in de Ruige Plaat te Rozenburg. Aangeslagen over 1844 in de Grondlasten tot *f* 173, 90, en in de Dijk- of Polderlasten over 1843 tot *f* 103, 60. Te aanvaarden, de Bouwlanden met het ontblooten van de Schoof en de Weilanden met Kersmis, beiden in 1844, en de Woning *c. a.* met den 1 Mei 1845. Nadere informatie ten Kantore van genoemden Notaris.

⁂ OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris *SAMUEL MEERBURG*, residerende te Hillegersberg, als daartoe benoemd door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, en als last hebbende van zijne Principalen, is van meening om op Woensdag den 13 Maart 1844, des namiddags ten vier ure, ten Huize van Mejufv. de Wed. *van den Hove*, te Hillegersberg, te veilen en aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te verkoopen:

N.° 1. Eene hechte, sterke en bijzonder welgelegen **BOUWMANSWONING**, bestaande in HUIS, ZOMERHUIS, STALLING of SCHUUR, twee HOOI- of KORENBARGEN, TUIN of BOOMGAARD en ERVE, alles staande en gelegen in den polder de 110 Morgen, in de gemeente Hillegersberg, zijnde het Huis gemerkt B, n.° 82, Kadaster sectie A, n.s 409 tot en met 415, ter grootte van 58 Roeden 59 Ellen. Aangeslagen in de Grondbelasting over dezen jare tot *f* 10, 63½.

N.s 2, 3, 4, 5 en 6. Een Eind DIJK, of Wildersche KADE, met een HUIS-ERF, als mede diverse Partijen WEI- en BOUWLAND, bij en nevens elkander gelegen, als voren, zijnde Kavels 1, 2, 3 en 4, Kadaster sectie A, n.s 399 tot en met 402, 402 *bis*, 403, 403 *bis*, 404, 404 *bis*, 405, 405 *bis*, 406, 406 *bis*, 407, 407 *bis*, 408, 416, 417, 417 *bis*, 418, 418 *bis*, 419, 419 *bis*, 429 tot en met 436, te zamen ter grootte van 27 Bunders, 47 Roeden en 91 Ellen. Aangeslagen in de Grondbelasting over dezen jare gezamelijk tot *f* 87, 36. Te aanvaarden: het Huis met 1 Mei 1844, en de Landerijen dadelijk bij de betaling der Kooppenningen.

Alles bij geaffigeerde Biljetten breeder omschreven.

Informatien zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris, te Hillegersberg; zullende de te veilen Landerijen van heden af dagelijks, en het Huis twee dagen vóór en op den dag der veiling kunnen bezigtigd worden.

⁂ OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notarissen *BORDEWIJK en VAN KERCKHOFF*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn van meening om op Woensdag den 13 Maart 1844, des namiddags ten 4 ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

Eén hecht en sterk **HUIS**, bestaande in Vier BENEDEN- en Vier BOVENWONINGEN, en **ERVE**, als mede een daarachter gelegen BLEEKVELD, staande en gelegen aan den Buitenkant van den Hoogen Zeedijk, binnen de gemeente van Kralingen; zijnde het Huis in de Wijkverdeeling bekend onder letter A, n.° 102, en met het Bleekveld te zamen uitmakende een gedeelte van het op den Kadastralen Legger dier Gemeente onder sectie B voorkomende n.° 2213.

In de Grondbelasting over het loopend jaar aangeslagen voor *f* 21, 40. Verhuurd in diverse Percelen, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 416 per jaar. Te aanvaarden bij de betaling der Koopennningen, vóór of op den 1 Mei 1844.

Het te Veilene zal twee dagen vóór en op den dag der veiling voor een ieder te bezigtigen zijn.

Nadere informatien zijn inmiddels te bekomen ten Kantore van de voornoemde Notarissen, in den Oppert, wijk F, n.° 27, te Rotterdam.

⁂ **BOEKVERKOOPING.**

Heden wordt door den Boekverkooper H. ÆWERDONK voortgezet de verkoop der **BIBLIOTHEEK** van Pastoor ***F. T. SCHLUTER***, en wel aanvang nemende met Folio N.° **152** tot **187**, Quarto N.° **356** tot **401** en Octavo N.° **1017** a **1097.**

Onder de merkwaardige Artikelen, welke nog verkocht moeten worden, munten vooral uit IN FOLIO: MONTFAUCON, *l'Antiquité expliquée, avec le Supplement*, 15 vol.; GRONOVII *Thesaurus Græc. Antiq.*, 13 v.; GRÆVII *Thesaurus Antiq. Romanæ*, 15 v.; GRÆVII, *Thesaurus Antiq. Hist. Italiæ & Siciliæ*, 45 v.; NATALIS ALEXANDER, *Historia Ecclesiastica*, 10 tom.; VENET, 1777, *ed. optima*; PICARD, *Cérémonies et Coutumes Réligieuses*, Amst. 1727, avec 229 planches en 7 vol.; *Le Monde plein de Fols*, collection de Caricatures grotesques, très rare. IN QUARTO: J. CHRYSOSTOMI *Opera edit. Bern.* MONTFAUCON, *Paris* 1836, 26 vol.; BINGHAM, *Origines Ecclesiast.*, 5 v.; ZACCARIA, *Bibliothica ritualis*, 3 vol.; CICERONIS, *Opera cur.* VERBURG, 1724, 4 vol.; ABR. VAN DER HOEVEN, *Bijbelsche Tafereelen*, met platen; VONDEL'S *Werken*, in 15 banden; *Histoire Ecclésiastique de l'abbé* RACINE, 13 vol., *etc.* IN OCTAVO: *Bible de* SACY, 36 vol.; *Sermons de* P. DU BOSC, 8 vol., rare; *Œuvres complètes de* CHATEAUBRIAND, 5 v.; GELLERT'S *Werken*, 14 dn.; NIEUWENHUIS, *Woordenboek van Kunsten en Wetenschappen*, 8 dn.; RAUMERS *Gesch. Europa's seit dem Ende des fünfzehnten Jahrhunderts*, 6 bn.; PLUTARCHI, *Opera* 1572, *apud Stephanum*, 13 tom., in 7 vol., zeer gezochte en zeldzame uitgave; enz. enz.

⁂ Op heden ziet bij de Gebr. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch, het licht:

WENKEN OVER DE **OORZAKEN** VAN **ACHTER-** EN **VOORUITGANG** IN DEN **KLEINHANDEL**, door den Majoor der Artillerie op non-activiteit *L. FRANKAMP.* Prijs 40 *cents*.

Is mede bij alle solide Boekhandelaars verkrijgbaar.

⁂ LEERBOEK TOT DE KENNIS DER
HANDELS-WAREN,
door *CARL NOBACK*,
Directeur aan het Handels-Instituut te Berlijn. Naar het Hoogduitsch, door P. J. KIPP, *Apotheker.*
Eerste Deel; Eerste Aflevering.

Van dit Werk, door H. KOSTER, Boekhandelaar te Delft, uitgegeven, is de bovengemelde Aflevering voor de Inteekenaren verzonden en verder *in alle Boekwinkels* verkrijgbaar gesteld, alzoo de inteekening op hetzelve nog is opengesteld tot den 29 Februarij 1844, waartoe het opensnijden en de lezing dezer Aflevering door den Uitgever wordt toegestaan, opdat het Publiek, en in het bijzonder alle Groot- en Klein-Handelaren, waaronder ook vooral alle Apothekers en Droogisten, van de voortreffelijkheid, inhoud en de doelmatige bewerking voor ons Vaderland van dit NOODWENDIG LEERBOEK zich zouden kunnen overtuigen.

Alle verdere inlichtingen, nopens de uitgaven van dit Werk, zijn op den omslag van deze eerste Aflevering te vinden, waarheen de Uitgever zoo vrij is ieder belanghebbende te verwijzen.

⁂ Bij J. H. G. VAN HETEREN en S. J. PRINS, Boekverkoopers te Amsterdam, is van de pers gekomen de *Tweede Druk der* **HANDLEIDING** *ten gebruike bij het* **EENVOUDIG ONDERWIJS IN DE CHRISTELIJKE LEER**, *ter dienste dergenen die Belijdenis wenschen af te leggen in de Hervormde Kerk*, door *J. J. PRINS*, *Th. Dr. en Predikant te Rotterdam*, in 8vo; prijs 90 *cents*.

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.